

22338

T.C.
GAZİ UNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTUSU
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BÖLÜMÜ
ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SPORA YÖNELMELERİNDE SPORTİF
AMAÇLI EĞİTSEL OYUNLARIN ROLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUSTAFA ATLI

DANIŞMAN
Yrd.Doç.Dr.Azmi YETİM

ANKARA - 1992

ÖNSÖZ

Türk sporunun uluslararası düzeyde başarı grafiğini yükseltmek için, çocuğun temel motorik özelliklerinin kazandırıldığı ilköğretim seviyesinde spora yöneltme faktörleri üzerinde bilimsel çalışmaların yapılması günümüzde kaçınılmaz olmuştur.

İlköğretim okullarında tüm öğrencilere beden eğitimi dersleri içerisinde yeteneği tanıyabileceği ve geliştirebileceği şekilde etkin bir beden eğitimi programının uygulanması gerekir. Bu uygulama içerisinde sportif amaçlı eğitsel oyunlara yer verilerek, oyun yoluyla çocuğun spora alaka duyması ve benimsemesi daha kolay olacaktır. Bu çerçevede çocuğun kendi yeteneklerini daha isabetli olarak tanıyacağı ve bu yetenekleri doğrultusunda yönleneceği muhakkaktır. İşte bu noktadan yola çıkarak ilköğretim okullarındaki öğrencilerin spora yönelmelerinde sportif amaçlı eğitsel oyunların rolü ortaya koyulmaya çalışıldı.

Bu çalışmada bana her türlü yardımını esirgemeyen danışman hocam Yrd.Doç.Dr.Azmi YETİM'e başta olmak üzere, bütün emeği geçen arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Ankara 1992

Mustafa AILI

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	I
TABLOLAR LİSTESİ	IV
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
2. GENEL BİLGİLER	4
2.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı-Tarihçesi ve Önemi	4
2.1.1. Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı	4
2.1.2. Beden Eğitimi ve Sporun Tarihçesi	6
2.1.3. Beden Eğitiminin ve Sporun Önemi	8
2.1.4. İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı	10
2.2. Eğitsel Oyun ve Çocuk	12
2.2.1. Eğitsel Oyunun Tanımı	13
2.2.2. Eğitsel Çocuk Oyunlarının Önemi ve İşlevleri	13
2.2.3. Oyun Döneminde Çocuğun ve Çocuk Oyunlarının Genel Özellikleri	14
2.2.4. Eğitsel Oyunun Çocuğun Gelişimine Etkileri	14
2.2.4.1. Eğitsel Oyunun Fiziksel Gelişimine Etkileri	15
2.2.4.2. Eğitsel Oyunun Psiko-Motor Gelişimine Etkileri	16
2.2.4.3. Eğitsel Oyunun Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkileri	18
2.2.4.4. Eğitsel Oyunun Zihin ve Dil Gelişimine Olan Etkileri	19
2.3. Çocuk ve Spor	20
2.3.1. Spora Başlayacak Çocukların Sağlık Kontrolü	26
2.3.2. Yetenek Seçimi ve Yönlendirme	27
2.3.3. Spor Yapan Çocuklarda Aşırı Yüklenme ve Sağlık	31

2.4. Eğitsel Oyun ve Spor İlişkisi	34
2.4.1. Sportif Oyunların Spor Eğitime Katkısı.	35
2.4.2. Sportif Oyunların Amaçları	37
2.4.3. Sportif Oyunların Öğretim Metodu	38
2.4.3.1. Metodik Uyarılar	39
2.4.3.2. Alıştırma Türleri	40
2.4.4. Eğitsel Oyunlar Sınıflandırılması	41
3. MATERYAL VE METOD	43
4. BULGULAR	44
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	67
ÖZET	74
SUMMARY	76
EKLER	78
KAYNAKLAR	88
ÖZGEÇMİŞ	90

TABLolar LİSTESİ

- Tablo 1- Sporcu öğrencilerin spora başlama yaşı ortalaması
- Tablo 2- Sporcu öğrencilerin yaş durumu
- Tablo 3- Sporcu öğrencilerin anne ve babalarının eğitim düzeyi.
- Tablo 4- Anne babaların çalışıp çalışmama durumları.
- Tablo 5- Öğrencilerin sporla uğraşmaları sırasında ailenin desteği.
- Tablo 6- Spora yönelmeyi etkileyen faktörler.
- Tablo 7- Öğrencilerin mezun oldukları okulda beden eğitimi dersi araç gereç durumu.
- Tablo 8- Beden eğitimi dersinin amacına uygun uygulanıp uygulanmadığı.
- Tablo 9- İlköğretim 1.devresinde beden eğitimi derslerini yürüten öğretmenin kariyeri.
- Tablo 10- İlköğretim 2.devre beden eğitimi öğretmenin bulunup bulunmadığı durum.
- Tablo 11- İlköğretim 2. devresinde öğrencileri beden eğitimi derslerinin tatmin edip etmemesi durumu.
- Tablo 12- Beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerin hizmet yılları.
- Tablo 13- Sınıf öğretmenlerin cinsiyet durumları.
- Tablo 14- Öğretmenlerin beden eğitimi branş öğretmenleri olup olmadıkları.
- Tablo 15- Beden eğitimi derslerine beden eğitimi branş öğretmenin girmesi durumu.
- Tablo 16- Öğretmenler beden eğitimi dersinin eğitimin bir parçası olup olmadığını ifade eden tablo.
- Tablo 17- Eğitsel oyunlarla ilgili kurs, seminer gibi toplantılara katılma durumu.
- Tablo 18- İlköğretim okulları kütüphanelerinde beden eğitimi ve oyun öğretimi ile ilgili kitap ve yayınların bulunma durumu.
- Tablo 19- İlköğretim okulları kütüphanelerinde spor branşlarına özgü yayınların bulunma durumu.

- Tablo 20-İlköğretim okulu 1.devresinde beden eğitimi derslerinde başka uygulamaların yapılıp yapılmama durumu.
- Tablo 21-Öğrencilerin başarı durumları.
- Tablo 22-Hasta ve özürlü öğrencilerin sağlık muayenesi sonucu beden eğitimi derslerine katılma durumu.
- Tablo 23-Beden eğitimi derslerinde bazı konuların uygulanma durumu.
- Tablo 24-Spora yönelmede beden eğitimi derslerinde uygulanan sportif eğitsel oyunların rolü.
- Tablo 25-Basketbol ile ilgili temel tekniklerin uygulanma durumu.
- Tablo 26-Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunların uygulanma durumu.
- Tablo 27-Voleybol ile ilgili temel tekniklerin uygulanma durumu.
- Tablo 28-Voleybol sporuna hazırlayıcı oyunların uygulanma durumu.
- Tablo 29-Hentbol ile ilgili temel tekniklerin uygulanma durumu.
- Tablo 30-Hentbole hazırlayıcı oyunların uygulanma durumu.
- Tablo 31-Futbol ile ilgili bazı temel tekniklerin uygulanma durumu.
- Tablo 32-Futbola hazırlayıcı oyunların uygulanma durumu.

1- GİRİŞ VE AMAÇ

İnsan, hareket edebilen bir varlık olarak yaratılmıştır. Düzeni de ona göre kurulmuştur. İnsanın hareketi engellendiği takdirde, bunun neticesinde hareketsizliğe bağlı bir takım rahatsızlıklar meydana gelir. Günümüzde bunu önlemek için spor bir tedavi aracı olarak görülmektedir. Hareketsizlikten doğan rahatsızlıkların giderilmesi ve yapılan tedavi giderlerinin takribi üçte biri kadarıyla insanların spor yapmalarına ortam hazırlansa ve araç gereç, uzman kadro oluşumu gibi alanlara yatırım yapılmış olsa bu rahatsızlıkların önüne geçilmesi mümkün olabileceği akla gelmektedir. Bu sebeple ülkemizde sporumuzun başarı durumu ile spora gösterilen ilgi düzeyi arasında bir paralellik görülmektedir. Bir ülke spora önem verdiği takdirde, dinamik bir nesil ve bu neslin göstermiş olduğu spordaki başarıları o ülkenin kültürünün, örf adet, gelenek ve göreneklerinin tanıtımını yaparak, ekonomik ve teknolojik açıdan gelişmişliğini ortaya koymakta, buna paralel, ülkelerin bir propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır.

Araştırmalar spora başlama yaşının gittikçe küçüldüğünü erken yaşta spora başlamanın başarı grafiğini yükselttiğini ortaya koymuştur. Bu sebeple spora başlama işinin ilköğretim döneminde ele alınması gerekmektedir. Eğitimin zorunlu basamağı olan ilköğretim; çocuklarımızı hayata hazırlanmaya ve varolan yeteneklerini açığa çıkararak geliştirmeyi amaçlar. Bu faaliyetler sisteminde öğretmenin ayrı ve önemli bir yeri vardır. Öğretmen bu yerini mesleğindeki bilgi ve becerisiyle büyük ölçüde doldurur. Öğrencilerimizin yönelmelerinde bu bilgi ve tecrübenin rolü büyüktür. Nevarki ilköğretimde de homojenlikten süratli bir uzaklaşma gereği duyulmakta, özellikle beceri ve yeteneğe dayalı olanlarda branş öğretmenlere, dolayısıyla beden eğitimi ve spor öğretmenine de ihtiyaç vardır.

Spora çocukluktan itibaren başlamada bu beden eğitimi öğretmenlerinin yanı sıra annelere, babalara, devlete ve ilgili kuruluşlara büyük ödevler düşer (4).

İlköğretim döneminde çocuğun fiziki, zihni, psikolojik ve sosyal gelişimi için spor gereklidir. Bugün spor; çocuğun her yönüyle gelişmesinde büyük rol oynadığı kanaatinde birleşilmektedir. "Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma zamanla o çocuklarda karşılıklı yardımlaşma, beraber çalışma, ekibin diğer elemanlarına ve oyunun düzenine saygı duyma hislerini geliştirir" (4). Ayrıca oyun vasıtasıyla çocuklarda zihni mukayese ve muhakeme yetenekleri de gelişir.

Yapılan araştırmalarda sporla uğraşan çocukların derslerindeki başarılarının da yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bütün bunların ışığında, çocuklarımıza spor yapma imkanı hazırlamamız büyük bir mecburiyet haline gelmiştir.

İlköğretim okullarının 1.devre derslerinde "hayatilik" esastır. Yani işlenecek konu ve varılacak amaçların hayata uygun olması temel ilkedir. Bu itibarla ilköğretim okullarının 1.devresine hayatın bir parçası ve hayata hazırlayıcı bir kurum gözü ile bakılır.

Bu cümleden olarak, beden eğitimi derslerinde işlenecek konuların sistemli olarak seçilmesine ve öğrencilere benimsetilmesine çalışılmalıdır. İlköğretim müfredat programında beden eğitimi derslerinin muhtevasında "taklid"e ağırlıklı olarak yer verilmesi ve ayrıca "taklid"den hareketle daha sistemli ve organize olmuş oyunlar'a geçilmesi tavsiye olunmaktadır.

Oyun; organize bütünlük gösterdiği ve disiplin ruhunu geliştirdiği oranda eğitici bir değer taşır. Eğitici oyunlarla, ferdi ve ictimai davranışların daha net olarak karakterize edileceği bir gerçektir. İşte bu hareketle "Eğitsel Oyun"ların öğrencilerin sonraki dönemlerdeki spora yönelme eğilimlerine ne oranda etki ettiğini bilimsel olarak araştırmak kaçınılmaz olmuştur. Ayrıca eğitsel oyunların çoğunlukla uygulandığı beden eğitimi dersleri ve bu ders öğretmenlerinin, çocukların spora yönelmelerinde etken oldukları kabul edilmektedir. Bunun yanısıra mevcut müfredatın uygulanmasında,

Öğretmenin bu alan yeterliliğine göre farklılık gösterip göstermediği de ayrı bir merak konusudur.

Bu araştırmayla; beden eğitimi derslerinin ve bu derslerdeki faaliyetlerin branş ve sınıf öğretmenleri kategorilerinde tasnif ve tahlilini yaparak, bu alanda branşlaşmaya süratle gitmenin gerekliliği ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Ayrıca ilköğretim düzeyinde sportif amaçlı eğitsel oyunların uygulanmasının, toplumun geleceğini teşkil eden çocuklarımızın spora yönelmelerinde büyük önemi olduğu ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

2- GENEL BİLGİLER

2.1- Beden Eğitimi ve Sporun Tanımı-Tarihçesi ve Önemi

2.1.1.Beden Eğitimi ve Spor'un tanımı

Beden Eğitimi; bugün eğitim-öğretimle çok yakından ilgili ve zaruri bir parçasıdır. (10)

Beden Eğitimi'nin ingilizce karşılığı "Physical Education" tam kelime manası "Fiziksel Eğitimidir" Fiziksel "physical" kelimesi vücuda hitap eder. Bir çok bedeni hareketlere mesala fiziksel güç, fiziksel gelişim, fiziksel muvaffakiyet (başarı), fiziksel sağlık ve fiziksel görünüş gibi terimlere referans için başvurulur. Yine fiziksel kelimesi akıl ile beden karşılaştırmasında başvurulur. Bu nedenle "Education" Eğitim bu kelimeye eklendiğinde fiziksel eğitim terimi ortaya çıkar. "İnsan vücudunun gelişmesinde yer alan aktiviteler, eğitimini kapsar. Bir insan, yüzmeye, yürümeye, paralel çiteler üzerinde çalışma veya Beden Eğitimi ilgilendiren herhangi bir aktivitede bulunurken bir oyun oynamaktadır. Ve bu arada eğitimde vuku bulmaktadır. (10)

Beden Eğitimi, eğitim öğretimin önemli bir parçasıdır. Öğrencileri çalışmaya, meşgul etmeye mecbur edecek okul veya herhangi başka bir programa yük edilmiş bir fazlalık değildir. Bunun yanında eğitimin zaruri bir parçasıdır.

Beden Eğitimi; bütün eğitimdeki gelişimin bir tamamlayıcı parçası olarak, bu yararın sağlanacağı göz önüne alınarak seçilmiş fiziksel aktiviteler aracılığı ile insan performansının gelişiminin amaç edinildiği alanın tümüdür. (Charles A. Bucher) (10)

Beden Eğitimi daha geniş ve açık tanım yapacak olursak; Beden etkinliği, vücudun yapı ve fonksiyonunu geliştirebilmeyi eklem ve kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde gelişmelerini sağlamayı okul çağı sonrası iş ve sosyal faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik tarzda kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolüne metotlu bir şekilde hareket

etmesini öğreten bir faaliyet sistemidir.⁽⁸⁾

Beden Eğitimi ve Spor ikilisi bütün tarih çağları boyunca insanların eğitim aracı olmuştur. Beden Eğitimi, Sporun gerektirdiği eğitim etkinliği içinde kişilerin toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbirleriyle yardım sever insan haklarına karşı saygılı dürüst davranılması, zeki ruhsal ve bedensel yapı itibariyle sağlıklı gelişimi ile ilgilidir. "Sporlar ise, insanların yaşam biçimlerinin sonucu olarak doğmuştur".⁽⁸⁾

Sportif uğraşlar içerisinde gelişim görevi tamamlanmaktadır. "Gelişim görevi, insan yaşamının belirli bir zamanında ortaya çıkan öyle bir görevdir ki, bunun o sırada başarılı bir biçimde yapılabilmesi, insanı mutlu kılar ve ileride karşılaşacağı görevlerde de başarılı olmasını kolaylaştırır. Bu görevlerde başarısız kalma ise kişiyi mutsuz kılar, onun toplum tarafından küçümsenmesine ve ileriki görevlerinde de güçlüklerle karşılaşmasına yol açar".⁽¹²⁾

Spor ne demektir : Bireysel veya topluca yapılan ve belli kuralları olan yarışmalardır. Basit sözcük anlamı ile, oyalanma, oyun, işten uzaklaşma anlamına gelir. Diğer bir tanım ile açıklarsak; Spor, beden hareketleri ve rakiplerle kurallara bağlı olarak, yarışma esasına dayanan oyunları kapsar. Bütün ulusların kendi yaşama biçimleri ile ilgisi bulunan ve sadece kendilerine özgü olan spor faaliyetleri olmuştur. Örneğin; Türkler'de Güreş, Cirit, Ok atma, İngiltere'de Futbol, Amerika'da Rugby, Beyzbol, v.b.⁽¹⁴⁾

Spor'un temelinde "üstün teknik ve fiziksel iş kapasitesi ile estetiğe ve başarıya ulaşmak"⁽⁸⁾ yatmaktadır. Teknolojik ilerlemenin etkisiyle ve bunlara bağlı olarak daha geniş boyutlarda ulaşmak ve boş zaman etkinliğinden kaynaklanan ve bunlara bağlı olarak gelişmiş, belirli kurallara göre düzenlenmiş, sonunda kaybetme veya kazanma, maddi ve manevi kazanç elde etmek için yapılagelen toplumsal bir olay görüntüsündedir.⁽⁸⁾

İçinde bulunduğumuz çağda spor, toplumların ilgisini

en çok çeken insanları sürekli bir biçimde peşinden koşturan bir uğraş alanıdır. Spor, özellikle en hareketli dönemlerini yaşayan ve sonsuz enerji ile dolu bulunan gençler için vazgeçilmez bir ilgi alanı olmaktadır. Bir arada büyük topluluklar halinde yaşayan insanların birbirlerini daha iyi anlayabilmeleri ve sevmeleri, sürtüşmeden uyumlu bir şekilde yaşayabilmeleri için bu alanda devamlı araştırmalar yapılmaktadır.

2.1.2.Beden Eğitimi ve Spor'un Tarihçesi :

İnsanlığın başlamasıyla doğaya karşı verilen mücadele, vahşi hayvanlardan korunma, beslenmek amacıyla yapmış oldukları avcılık gibi zaruri ihtiyacı karşılayan bu olaylar zamanla kurallar konularak yarışma haline gelmiştir.

Beden Eğitimi'nin tarihi insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanın yürümesi, bir cismi tutması için yaptığı hareket yırtıcı yaratıklardan korunmak amacıyla kaçması veya boğuşması ona bir şeyler atıp tutmaya çalışması hep beden eğitimi alıştırmasıdır. Fakat bu alıştırmalar bu gün anladığımız anlamda düzenli amaçlı hareketler değildir. Sonuç olarak yeterli olmasada bedensel gelişmeye araç olup daha sonra kabile ve topluluklar arası yarışmalara dönüşmüştür.⁽⁸⁾

Bu ve benzeri beden eğitimi ve spor çalışmaları, Oyun, eğlence, gösteri ve yarışmaları; içinde bulunan çağların, çağlar içindeki devirlerin ekonomik, sosyal, politik, askeri ve dini durum, tutum ve anlayışlarına paralel olarak ele alınmış ve uygulanmıştır.

Bundan sonra cumhuriyet dönemindeki duruma göz atacak olursak; Sporun, diğer bütün ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda ve konularda olduğu gibi, büyük bir önem ve ciddiyetle ele alınması gerektiğinde görüş birliğine varıldığı bir dönem olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cumhuriyet döneminde, sporun, çok önemli ve gerekli bir eğitim ve aktivite alanı olarak görülmesinde ve

benimsenmesinde, şüphesiz, Cumhuriyetimizin kurucusu ve önderi Atatürk'ün tutumu, görüş ve direktifleri en büyük dayanak ve kaynak olmuştur.

1923-1938 döneminin önemli hareketleri olarak 1922'de kurulan ve 1923'de faaliyete geçen "Türkiye idman cemiyeti ittifakı", "Spor kongreleri", "Beden Eğitimi ve Sporum" eğitim kurumları müfredat programlarında daha geniş ve sistemli bir ders olarak alınması, 1930 yılında çıkarılan "Belediyeler Kanunu" ile Belediyelere, gençler için mahalli ihtiyaçları karşılamak üzere, Stadyumlar yaptırılması, işletilmesi, yarış yerleri açılması görevlilerin verilmesi; 1933'den bu yana "Beden Eğitimi Öğretmeni" yetiştirilmesine başlanmıştır.

"1938 yılında kurulan Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü 1942-1960 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığına ve bu tarihler dışında Başbakanlığa bağlı olarak faaliyet göstermiştir"(16).

Daha sonra beşer yıllık kalkınma planları uygulanmıştır.

Bu kalkınma plânları, çok yönlü olduğundan, özellikle de Anayasa gereğince, ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı birbiriyle ahenkli bir bütünlük içinde gerçekleştirmeyi amaç edinmiştir (17).

Birinci kalkınma plânı spor için, talihsiz sayılabilecek bir dönemdir. Bu beş yıllık planda spora ait bilgiler bulunmamaktadır.(16).

İkinci plân döneminin çeşitli olumlu yönleri ve özellikleri dışında ve yanında, çok önemli, Türk Gençliği ve Sporu için hayati değer taşıyan olayı, şüphesiz, GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI'nın, 3 Kasım 1969'da kurulmuş olmasıdır. Bakanlığın kurulmasıyla gençlik sorunlarının milli hayatımızda taşıdığı çok önemli ve büyük yerine ve değerine uygun şekilde araştırılması, koordinasyonu, özel plan ve programlara bağlanması, gereği yönündeki çalışmalar ağırlık kazanmış; okul sporunda çok olumlu gelişmeler sağlanmasıyla ilgili faaliyetlere girişilmiş ve bu çalışmalar hızlandırılmış; İzcilik ve boş zamanları değerlendirme çalışmaları, kalkınan Türkiye'mizin

gerektiği gibi gelişme yönünde ele alınmış; spor idaresi ve sağlığı personeli eğitimi ile ilgili yeni ve önemli adımlar atılmıştır.(17)

Üçüncü beş yıllık kalkınma plânı 1973-1977 tespit edilmiş, temel hedefleri ve stratejisinde, ki bu strateji ile 1995 yılı hedef alınmıştır. Plânlı dönemde ilk defa "strateji" metninde "Gençlik Sorunları" ve "Spor"a yer verilmiştir.(17)

"Üçüncü plan döneminde, beden eğitimi ve sporun toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılmasına ilişkin ilke ve önlemler getirilmesine karşın, dönem içinde yeterli gelişmeler sağlanmamış ve kitle sporuna dönük tesislerin yaygınlaşması sınırlı kalmıştır"(16).

"Dördüncü beş yıllık kalkınma planının'da (1979-1983) spor saha ve tesisleri işletmeciliğın, uygun süreler ve raiç bedellerle spor kulüplerine kiralanması konusunda gerekli çalışmalar program dönemi içinde tamamlanmıştır.

Spor Akademileri, Temmuz 1982 tarihinden itibaren Yükseköğretim Kurulu'nun kararı ile Üniversitelere bağlanmıştır. Üç Üniversitenin bünyesinde "Eğitim Fakültesi-Beden Eğitimi ve Spor Bölümü" kurulmuştur (16).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (1985-1989) sporcuların her türlü sağlık kontrollerinin yapıldığı sporcu sağlık merkezleri kurulmuştur. Ayrıca spor meslek liseleri açılmıştır.

Türk güreşini geliştirilmesi için bazı illerde güreş okulları açılmış, birinci ve ikinci güreş ligi kurulmuş ve müsabakalar programlanmıştır (16).

2.1.3. Beden Eğitimi'nin ve Spor'un Önemi :

Her canlı yaşamını sürdürebilmesi için bir takım hareket ve kabiliyeti doğrultusunda sürdürür. İnsan hareket ederek yaşamını sürdüren bir varlık olduğu için, hareket onun doğasıdır. Hareket edemediği sürece yaşama şansı azalır. Bunun için Beden Eğitimi'nin önemi; insanın hareket kabiliyetini artırmak ve bu etkinliği sürdürmektir. İnsanın değer yargıları ve alışkanlıkları

küçük yaşlardan itibaren kazanmaya başlar. Çocukluk çağı hareket etme ve oyun dağarcığının gelişmesine müsait olduğu bir dönemdir. Çocuk, yaşamanın değerini, bu arada kişilik gelişimini tanıma ve ispatlamanın olduğu bir dönemdedir. Harekete ihtiyacı olduğu bir düzeyde özellikle ilköğretim sıralarında başlanmalıdır. Çocuğa algılama, beceri, öğrenme kabiliyeti yüksek olduğu bir ortamda ihtiyacı olan etkinlikler verilmelidir. Bu dönemi geçtikten sonra bu alışkanlıkları sonradan verilmesi ve algılaması oldukça güç olacaktır.

"Avrupa Konseyi Spor Geliştirme Konseyi'nin yayınladığı bilgiye göre, İlkokullarda beden eğitimi çocukların şu temel ihtiyaçlarını karşılar": (24)

1- Hareket etme ihtiyacı : Çocukların sağlıklı ve düzenli bir biçimde gelişebilmeleri, ancak kendilerine uygun olan fiziksel etkinliklere katılmaları ile mümkündür.

Beden Eğitimi dersinde çocuklara atlama, sıçrama, koşma, itme, çekme, vurma, takla atma, beşik hareketi, tek ayak sekme, yürüme, denge ağacında yürüme, köprü hareketi ve oyun oynama imkanı verilmelidir. Bu temel cimnastik karakterindeki temrinlerle hareket imkanı karşılanmış olacaktır.

2- Motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme ihtiyacı çocukların hareket imkanını sağladığı taktirde fiziksel gelişimlerin yanı sıra, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimleri için de önemli rol oynamaktadır.

Oyun oynarken, gruba liderlik yapma, lidere ve kurallara uymayı, başkalarının haklarına saygı göstermeleri, dürüst ve adil olmayı öğrenirler.

3- Mücadele etme ve takdir edilme ihtiyacı : Fiziksel etkinliklerde elde edilen başarı, kendilerini daha iyi tanımalarına ve kişiliklerinin gelişimine yardımcı olur. Grup ve takım oyunlarında ile öteki fiziksel etkinlikler sırasında çocuklar, kontrollü bir ortamda dürüst olarak başkaları ile mücadele etmeyi öğrenirler. Özellikle çekingen ve içe dönük çocuklar için beden eğitimi derslerinde yaratılan bu tür ortamlar çok yararlıdır.

Çocuklar bu tür etkinliklerle kendi vücutlarını ve kişiliklerini tanıma, eksik yanlarını geliştirme olanağını elde ederler.

4- Başka çocuklarla oynama ihtiyacı : Çocuklar her zaman birbirleri ile olan ilişkilerini geliştirmek isterler. Bu durum fiziksel beceri gerektiren oyunlar aracılığıyla bulurlar(24).

2.1.4.İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programı

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığının teklifi üzerine ilköğretim okulları, Lise ve dengi okullar Beden Eğitimi Dersi Öğretim programlarının 1987-1988 öğretim yılından itibaren uygulanmak ve denetip geliştirmek kaydıyla bağlı örneklerine göre kabulü; Talim ve Terbiye Kurulu'nun 21.09.1957 tarih ve 215; 1.7.1968 tarih ve 171 sayılı kararıyla kabul edilen Lise ve İlkokul Beden Eğitimi programlarının yürürlükten kaldırılması kararlaştırıldı.⁽¹⁷⁾

Bu program ilköğretim okulları I. ve II. kademe (İlk ve Ortaokul) öğrencileri içindir. Ele alınan üniteler çevre şartları, saha, tesis ve araçlar gözönünde bulundurulularak kız ve erkek öğrenci ayırmaksızın bütün öğrencilere (kızlarda güreş ve futbol hariç) ortak uygulanacaktır.⁽¹⁷⁾

Okul yönetimi, Okul doktoru ve sağlık merkezi ile ilişki kurarak öğretim yılı başında bütün öğrencilerin sağlık kontrolünden geçirilmesine gayret gösterecektir. Hasta ve özürlü öğrencilerin derslere ilgilerini çekerek her türlü tedbir alınmalı ve bu öğrenciler, sağlık raporları sınırları içinde durumlarının elverdiği görev ve faaliyetlere sokularak, aktif duruma getirilmelidirler.⁽¹⁷⁾

Bu devrede alınan kararlar arasında, günümüzde Beden Eğitimi ve Spor; yetişmekte olan nesillerin temel kaynağı olan insana, fikren ve bedenen sağlık kazandıran bir faaliyet plâni olarak kabul edilmektedir. Bu sebeple

henüz çocukluk ve gençlik devresinde olan çeşitli bilgi beceri, tavır ve alışkanlıklar kazanma çağını yaşayan her kademedeki okul öğrencilerinin, çağımızın eğitim anlayışına uygun bir şekilde, kendi kapasitesi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirilmeleri göz önünde tutulmalıdır.

Bu alınan kararlarda genel amaçlar şunlardır :

- 1- Atatürk'ün ve düşünürlerin Beden Eğitimi ve spor konusunda söyledikleri sözleri açıklayabilme.
- 2- Bütün organ ve sistemlerini seviyesine uygun olarak güçlendirme ve geliştirebilme.
- 3- Sinir, kas ve eklem koordinasyonu sağlayabilme.
- 4- İyi duruş alışkanlığı edinebilme.
- 5- Beden eğitimi ve sporla ilgili temel bilgi beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- 6- Ritim ve Müzik eşliğinde hareketler yapabilme.
- 7- Halk oyunlarımızla ilgili bilgi ve beceriler edinme ve bunları uygulamaya istekli olabilme.
- 8- Milli Bayramlar ve kurtuluş günlerinin anlamını ve önemini kavrama, törenlere katılmaya istekli olabilme.
- 9- Beden eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını spor faaliyetleri ile değerlendirmeye istekli olabilme.
- 10- Temel sağlık kuralları ve ilk yardım ile ilgili bilgi, beceri, tavır ve alışkanlıklar edinebilme.
- 11- Tabiatı sevme, temiz hava ve güneşten faydalanabilme.
- 12- İşbirliği içinde çalışma ve birlikte davranma alışkanlığı edinilebilme.
- 13- Görev ve sorumluluk alma, liderlere uyma ve liderlik yapabilme.
- 14- Kendine güven duyma, yerinde ve çabuk karar verme.
- 15- Dostça oynama ve yarışma, kazanma ve takdir etme, kaybetmeyi kabullenme, hile ve haksızlığın karşısında olabilme.

16- Demokratik hayatın gerektirdiği tavır ve alışkanlıklar edinebilme.

17- Kamu kaynaklarını iyi kullanma ve koruyabilme(17).

2.2.Eğitsel Oyun ve Çocuk :

Oyunun bugünkü eğitsel değerini bilimsel yönden ilk ele alan Alman Filozofu Guts Muts olmuştur. 1976 yılında yayınlanan "Beden Eğitimi Çalışmaları İçin Oyunlar" adlı kitabında oyunun sosyal, pedagojik ve politik açıdan değeri anlatılmakta, ayrıca bu yayın, bu diğer yayınlara örnek olması bakımından önem taşımaktadır.(7)

Bugün çağdaş eğitimde çocuğun bedenlen, ruhen ve fikren çok yönlü ve düzenli gelişmesine yararlı olan tüm beden eğitimi uğraşlarında oyun hakkı olan önem, yer ve değerini kazanmıştır.(7)

John Locke eğitim ve öğretimde oyunun etkinliğini savunarak; "Derslerin daha çekici olmasını istiyorsanız çocuğun ilk yaşlardaki oyun içgüdülerinden faydalanınız" der.(22)

Ayrıca pedegog ve psikologlarında kabul ettiği gibi "Oyun; kızların ve erkeklerin fiziki ve Psişik dengeleri için gereklidir".(14)

"Okul öncesi çağdaki çocuğun koordinasyonu son derece sınırlı olduğundan, bildiklerini oyuna çevirmeyi denediğinde çoğu kez sinirlenir. Bildiklerini doğal olarak hızla tüketir".(6) Bu nedenle ana-baba, oyuncakları çocukların onları kullanma yeteneğine bağlı olarak değiştirmelidirler. Çocuk büyüdüğünde her oyuncaktan daha çok kullanım sağlar. Beş-altı yaşlarında önemli bir süreyi kesintisiz olarak bir tek oyuncağa veya oyun faaliyetine ayrılabilir. Çocuk ne yaşta olursa olsun, anne baba onun bir konuda yapabileceğinden daha fazla sebat etmesini beklememelidir. Çocuk ne kadar sıkı çalışırsa çalışsın veya oynarsa oynasın, kendisinden her zaman daha fazlasının beklendiğini düşünürse, oyuna yoğun

bir çaba verme konusunda isteksizleşecektir.⁽⁶⁾

Okul öncesinde eğer çocuğunuza hazır olduğunda gerekli kavramsal zemini verirseniz, Okuldaki daha biçimsel öğrenim için temeli atmış olursunuz.⁽⁶⁾

Oyun çocuğun doğasıdır. Onu doğasından uzak tutamayız. Doğasıyla başbaşa bırakarak hiç bir sınırlandırma getirmemeliyiz. Oyunda kuralı çocuk kendisi koymalı ve kaldırmalıdır. Bu durum kendi benliğini kazanarak güven duygusu ve beceri kabiliyetini geliştirmiş olur.

2.2.1.Eğitsel Oyunun Tanımı :

Oyun, "Fiziksel ve zihinsel yeteneklerle sosyal uyum ve duygusal olgunluğu geliştirmek amacıyla gerçek yaşamdan farklı bir ortamda yapılan, sonunda maddi bir çıkar sağlamayan, kendine özgü belli kurallara sahip, sınırlandırılmış yer ve zaman içinde süren, gönüllü katılım yoluyla toplumsal grup oluşturan ve katılanları tümüyle etkisi altında tutan eğlenceli bir etkinliktir".⁽²⁴⁾

Taklit ve oyun, çocuğun gelişiminde önemli birer psikolojik olaydır. Taklit herhangi bir hareketi, sözü veya sesi aynen benzer şekilde tekrar etmektir. Oyun ise, az çok yaratma unsuru ile taklitten ayrılır. Bununla beraber taklit ve oyun başlangıçta ayırt edilemeyecek kadar birlikte olup, birbirine karışmıştır.⁽²⁰⁾

Bu sebeple öğrenme, gördüklerini taklit etmeyle başlar. Duyduğu sesi çıkarmaya çalışır ve böylece öğrenme gerçekleşerek, yaratma ve fikir yürütme oyun içerisinde gelişerek doğasıyla baş başa kalır. Böylece kişiliği gelişir.

2.2.2.Eğitsel Çocuk Oyunlarının Önemi ve İşlevleri :

Çocuk oyunları, çocuğun eğitiminde ve kişiliğinin gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuk oyunları, toplumun geleneksel kültürü açısından da büyük önem taşımaktadır. Araştırmacılar, "çocuk oyunlarının

derlenmesi, incelenmesi ve bunlar üzerinde karşılaştırmalı yorum yapılması ve bunların tümünden toplumun kültür yaşamı ve kültür birikimi konularında sonuçlar çıkarılması bakımından yararlanmaktadır.⁽²²⁾ Bu konularda yapılan araştırmaların yeterli olmadığı gözönünde tutularak, daha çok araştırma ve yayın yapılması, ilgili herkesin duyduğu bir ihtiyaçtır. Nitekim bu türlü araştırmaların çok yönlü yarar sağlayacağı gözönünde tutularak bu konuya gereken önem verilmelidir.

2.2.3. Oyun Döneminde Çocuğun ve Çocuk Oyunlarının Genel Özellikleri :

Dünyanın neresinde olursa olsun çocuğun yaşı ve cinsiyetine göre çocuk oyunları genellikle şu özellikleri gösterir :

1- Oyun belirli bir sıralama izler. Örneğin çocuk, taşlar, çubuklar, odun parçaları, bloklar, konserve kutuları, kibrit kutuları v.b. nesnelere oynarken, önce onları yan yana dizer. Bir süre sonra onları üst üste koymayı dener, sonra hayli yapıtlar yapar, teknik bir düzen kurar; kendine göre düşlediği ve gerçeğe uydurduğu yapıtları kurduktan sonra ek gereçler de kullanarak onlardan ev, kümes, ahır, bahçe, garaj v.b. yapıtlar kurar. Kum oyunlarında ve resim çizmede aynı gelişmeyi kolayca izleyebiliriz (22).

2- Oyun ve etkinliklerinin sayısı ve çeşitliliği çocuğun yaşı büyüdükçe azalır. Çünkü çocuk bir çok deneyimler sonunda ilgi duyduğu ve daha iyi becerdiği oyunlarda daha çok zaman harcar(22).

3- Çocuğun yaşı büyüdükçe dikkat süresi de artar, daha uzun süreler kendini belirli bir alana verebilir.

Çocuğun yaşı büyüdükçe genel olarak bedenen olgunlaşır; Daha sakin ve işgücü becerileriyle bedeninin uyum içinde çalıştığı oyunlara yönelim artar".⁽²²⁾

2.2.4. Eğitsel Oyun'un Çocuğun Gelişimine Etkileri :

Çocuğun gelişimi, başlıca dört açıdan incelenebilir.

Fiziksel gelişim, Psiko-motor gelişim, duygusal ve sosyal gelişim, usgücü ve dil gelişimi(24).

Oyun, çocuğun bu konulardaki gelişimini doğrudan doğruya etkiler. Bu etkilemeler, her oyunun özelliklerine göre etkileme yoğunluğu farklı olsa da, bir bütünlük içinde olur.

2.2.4.1. Eğitsel Oyun'un Fiziksel Gelişimine Etkileri :

Oyun, çocuğun fiziksel gelişimini çeşitli açılardan etkiler. Bu etkilemeler aşağıdaki şekilde açıklanabilir

Oyun, çocuğun büyük ve küçük kaslarını geliştirir. Büyük ve küçük kasların gelişimi ve kasların kullanılması oranında hızlı ve sağlıklı olur.

Çocuklar, oyun oynarken, her türlü hareketi doğal ortamda yaparlar.

Hareketli bir oyunu ilk kez oynayan bir çocuk, bir yandan zihniyle öğrenirken, bir yandan da kaslarıyla öğrenir. Aynı oyunu her oynayıpta, hem zihin hem de kaslar, o oyuna ilişkin hareketleri biraz daha pekiştirirler. Bunun sonucunda, bir çeşit kas belleği oluşur. Hareketli bir oyunu, pek çok kez oynamış olan bir çocuk, bir süre sonra, o oyuna ilişkin hareketleri zihnini fazla kullanmadan, kas belleğinin yardımıyla kolayca yapabilir. Kaslar, daha önce öğrenmiş oldukları hareketleri bilmedikleri hareketlere göre, daha kolay yaparlar. Bu rahatlık kas gelişimini hızlandırır, güçlendirir. Gelişimini sağlıklı kılar.(24)

Açık havada oynanan oyunlar, çocuğun güneşten ve temiz havadan yararlanmasını sağlar; ve böylece fiziksel gelişimi hızlanır.

Çocuğun fiziksel gelişimi için gerekli olan pek çok şeyden birisi de "D" vitaminidir. Güneş ışınlarının insan derisine değmesiyle ile vücutta "D" vitamini oluşur(24)

Açıkhavada oynanan oyunların kazandırdığı önemli bir şey de, temiz hava ve oksijen'dir. Çocukların beyin

dokuları ve bedeni oluşturan gözeleri, yetişkinlere oranla daha yüksek düzeyde oksijen'e ihtiyaç duyarlar(24)

Bu nedenle, oyunun ve özellikle açık havada oynanan oyunların, çocuğun güneşten yararlanmasına, temiz hava ve oksijen almasına ve bunların da çocukta fiziksel gelişimin sağlıklı olmasına yardımcı olduğu uzak tutulmamalıdır.

Ayrıca oyun oynarken; terleme yoluyla vücuttaki toksik maddelerin atılması gerçekleşir. Çocuğun fazla enerjisinin harcanması kendisini rahatlatır (24).

2.2.4.2. Eğitsel Oyun'un Psiko-Motor Gelişime Etkileri :

İnsanın, ruhsal hayatı ile bütünleşen hareketlerine psiko-motor davranışlar denir. Çocuğun psiko-motor gelişimi, öğrenmesinin, gelişmesinin tümü ile yakından ilgilidir. Psiko-motor öğrenme psiko-motor yeteneklerinin gelişmesine bağlıdır.⁽⁹⁾

Başlıca psiko-motor yetenekler aşağıda gösterilmiştir :(21)

1- GÜÇ :

Yürüme, koşma, atlama, parmağın kıpırdatılması vb. Fiziksel hareketleri gerçekleştirmek için, insanın bir güce sahip olması gerekir. Bu güç, her insanda doğuştan var olmakla birlikte, büyüdükçe (beslenmeye, spora vb. etkinliklere bağlı olarak) gelişir ve artar.

2- TEPKİYE HAZIR OLMA :

Bedenin,etkiye karşı tepki göstermeye hazır olması etki ile tepki arasında kalan süreye tepki süresi denir. Tepki süresi ne kadar kısa olursa psiko-motor öğrenmede o ölçüde çabuk ve sağlıklı olur. Bedenin özellikle el, kol ve bacakların, etkiye belirli bir süre içinde tepki gösterebilecek bir olgunluğa ulaşması gerekir.

3- HIZ :

Psiko-motor davranışların,kendine özgü bir yapılaş hızı vardır. Bir davranışın gerektiğinden az hızdan ya da

çok hızda yapılması durumunda organizma, tehlikeye girebilir. psiko-motor öğrenmede özellikle kolun ve parmakların gereken hızı kazanması çok önemlidir.

4- DURGUN DİKKAT :

Bir çok psiko-motor öğrenme, bir olayın ya da bir işin, sürekli ve keskin bir dikkatle izlenmesini gerektirir. İnsan, bir çok durumda, hareketsiz ve dengeli olarak uzun süre durmak zorunda kalabilir. Kişinin, böyle bir psikomotor davranışı öğrenebilmesi için, işin gerektirdiği durgun dikkat'e sahip olması gerekir.

5- DİNAMİK DİKKAT :

Kimi davranışlar, kişinin hareketli iken bir olaya dikkat etmesini ve o olaya uygun davranışlar yapmasını gerekli kılar. Voleybol ve Futbol oyunlarında oyuncunun durumu, dinamik dikkat gerekliliğine örnek gösterilebilir.

6- KOORDİNASYON :

Psiko-motor öğrenmenin pek çoğu birden çok organın aynı zamanda çalışmasını gerektirir. En yalın bir davranışta bile göz, el, kol, ayak, gövde birbiriyle bağlantılı bir düzen içinde çalışmak zorunda kalır. Bu nedenle organlar arasında koordinasyona gerek vardır. Koordinasyon yeteneği gelişmemiş kişi, koordinasyon gerektiren davranışları gerektiği biçimde yapamaz.

7- ESNEKLİK :

Bedenin gerektiğinde öne, yana ve istenen yönlere eğilmesi, yani esnek olması gereklidir. Organların yeterli esnekliğe sahip olmadığı durumlarda esneklik gerektiren psiko-motor davranışlar gerektiği gibi yapılmaz (22)

Yukarıda sıralanmış olan bu yedi psiko-motor yeteneğin tümü birbiriyle bağımlı bir bütünlük içinde bulunurlar. Çocuk doğduğu zaman, bu yeteneklere sahiptir büyüdükçe bu yetenekleri de gelişir. Çocuk büyüyüp

geliştikçe hem becerilerinin sayısı, hem de bu becerilerdeki ustalık derecesi artar.

Çocuğun psiko-motor yetenekleri, oyun ortamında daha iyi daha sağlıklı gelişir (22).

2.2.4.3. Eğitsel Oyun'un Çocuğun Duygusal ve Sosyal Gelişimine Etkileri

Eğitimciler, çocuğun duygusal gelişimi ile sosyal gelişiminin birbirinden ayrı düşünülemediği görüşünü paylaşmaktadırlar. Bu nedenle, bu iki tür gelişim, genellikle bir arada incelenir(22).

Bununla birlikte, konuya açıklık getirmek amacıyla çocuğun duygusal gelişimi ve sosyal gelişimi üzerinde ayrı ayrı durmak yine de yararlı olacaktır.

Bilinmektedir ki, duygular ve heyecanlar, insan davranışlarının önemli etkenleri arasındadır. Duygusal yaşamı üzerinde insanın hem zekâsının hem de bedensel durumunun etkileri olur. Beden, zihin gücü ve duygu alanlarındaki gelişmeler, birbirlerini karşılıklı olarak etkilerler. Fiziksel gelişim, bütün öteki gelişmelerin temelini oluşturur(22).

Fiziksel gelişim yanında, zihinsel gelişim de çocuğun duygusal gelişimini etkiler. Zekâsı geliştikçe çocuk, çevresinden gelen uyarıları daha olgun biçimde algılar. Bu da onda duygusal yaşamın derinleşmesine ve çeşitlenmesine yol açar (22).

Çocukta, bedensel ve zihinsel gelişime paralel olarak biçimlenen duygusal yapı, zaman içinde duygusal denge durumunu gerçekleştirecek biçimde olgunlaşır (22).

Çocuğun sosyal gelişimi, yukarıda değinilen duygusal gelişiminden bağımsız değildir. Duygusal gelişimi en çok etkileyen etken, çocuğun başka insanlarla olan ilişkileridir. Yani, çocuğun duygusal gelişimini, çevreyle bağımlı olarak gelişen sosyal gelişimi de ayrıca etkiler.

Çocuğun, duygusal ve sosyal gelişiminde oyunun etkisi büyüktür. Oyun, çocuğun ilgisini kamçılar ve çocuğa gerçeği tanıtır. Yeni buluşlar yapmasına yol açar.

Çocuk oyun yoluyla, duygusal sorunlarını açıklayarak çözüm yoluna gider, ben-merkezcilikten kurtulur; çevreyle başka şeylerle ve arkadaşlarıyla daha çok ilgilenir; sevinç ve hoşlanma duyar; kendine olan güvenini geliştirir; güzel duyu beğenisi kazanır; kendi cinselliğine özgü rolleri öğrenir, yineler ve toplumsal ortamdaki cinsel rolünü benimser, toplumsallaşmayı, başkalarının hak ve özgürlüklerine saygı göstermeyi, kendi hak ve özgürlüklerini korumayı, yardımlaşmayı, paylaşmayı, dayanışmayı, birlikte çalışmayı ve görgü kurallarını öğrenir ve uygular (22).

2.2.4.4. Eşitsel Oyunun Zihin ve Dil Gelişimine Olan Etkileri :

Çocuk canlı bir oyun ortamında, yeni sözcükler öğrenir. Öğrendiği sözcüklerle arkadaşlarına birşeyler anlatmayı, onları dinleyip anlamayı, bu yoldan da dili kullanmayı öğrenir. Konuşma becerisi artar.

Çocuk, oyuncakları, araç gereçleri v.b. çeşitli nesnelere ve bunlara verilen adları öğrenir. Bunların ne işe yaradıklarını, oyun içinde onları kullanarak beller. Önceden hiç tanımadığı "kaydırağı" tanıdıktan ve onda kaydıldıktan ve onun adını öğrendikten sonra, iyice tanımış olur. Bu aşamada, kaydırağın bulunmadığı bir yerde "Kaydırak" aracından söz edilince, artık çocuk bu aracı, adıyla-kayma işleviyle ve ona olan sempatisi ve antisempatisi ile tasarlayabilir, düşünebilir. Bu süreç yeni bir nesneyi, aracı-gereci adı işleviyle tanıma ve onunla oynama süreci her nesne-araç-gereç için geçerlidir.(22) Böylece her oyun ve her nesne çocukta bir yandan yeni sözcük öğrenme ve bir yandan da onları tasarlama gücünü geliştirir.

Çocuğa herhangi bir şeyi, sözcüklerle anlatmaya-öğrenmeye kavratmaya çalışmak doğru değildir. Tersine, çocuğun kavraması istenen her şey, ona oyun

içinde, göstererek, yaptırarak öğretilmeli, kavratılmalıdır. Yani her şey çocuğa oyun içinde ve nesnel olarak kazandırılmalıdır(22).

Bu bakımdan, bütün çeşitleriyle oyun, çocuğun (fiziksel, psiko-motor, duygusal ve sosyal gelişimlerinde olduğu gibi) Zihinsel ve dil açılarından da gelişmesinde-geliştirilmesinde başta gelen etkenlerden birisidir.(22)

2.3. Çocuk ve Spor

İnsan organizması hareket için yaratılmıştır, düzeni ona göre kurulmuştur. Uygarlık ilerledikçe insanların yaptığı bir çok işler makinalarla yapılmaya başlamış, otomobil gibi vasıtalar yürümeyi engellemiş, insanlar her geçen gün biraz daha hareketsizliğe yönelmiştir. Bunun sonucu ise kendisini hareketsizliğe bağlı bir takım hastalıklar şeklinde göstermiştir. Bu tür hastalıkların tedavisinde spor bugün bir tedavi aracı gibi kullanılmaktadır.(4) Şu halde hareket organizmanın normal fonksiyonlarının devam ettirilmesinde, sağlıklı olması gereklidir. Bu nedenle bazıları sporu, insanın sağlık durumunu iyileştiren ve bu durumun devamına yardım eden hareketler topluluğu şeklinde ifade ederler. "Spor gelişmekte olan çocuklar için yalnız organik sağlık ve gelişme için değil iyi bir şahsiyetin gelişimi mental sağlığı içinde lüzumludur. Bugün genellikle sporun çocukların her yönden gelişiminde büyük rol oynadığına inanılmaktadır. Sportif oyunlara bir ekip üyesi olarak katılma zamanla o çocuklarda karşılıklı yardımlaşma, beraber çalışma, ekibin diğer elemanlarına ve oyunun düzenlerine saygı duyma hislerini geliştirir. Ekip halinde çalışma zamanla çocuğa böyle bir ortamdan nasıl hareket edeceğini, gerek kendi hareketlerini gerek heyecanını nasıl kontrol edeceğini öğretir. Ekip halinde yapılan sporlar sayesinde insanlar ve gruplar arasındaki sosyal ilişki ve bağların kuvvetlendiğinde, sosyal mesafelerin kısaldığına inanılır. Yapılan incelemeler sportif oyunlara düzenli katılan çocukların derslerinde daha başarılı oldukları da saptanmıştır.(4)

Görüldüğü gibi gelecekte toplumda sorumluluklar yüklenecek yetişkinlerin iyi alışkanlıklar edinmesinde, gerek bireyler arası, gerek toplumlararası iyi ilişkilerin kurulmasında ve devam ettirilmesinde ve barış içinde mutlu yaşamda çocukluktan başlayan spor büyük bir önem taşımaktadır. Çocukların ilk okuldan itibaren sportif oyunlara alıştırılması bir alışkanlığın yerleşmesinde büyük önem taşır. Bazılarına göre daha geç yaşlarda bu iyi alışkanlığı yerleştirmek biraz daha zor olmaktadır.(4)

Spora çocukluktan itibaren başlanmasında anne,babalara devlete, ilgili kuruluşlara büyük ödevler düşer.(4)

Sağlıklı çocuk bebekliğinden ergenlik çağına kadar bir enerji küpüdür, büyükler tarafından başka türlü şartlandırılmadıkça, engellenmedikçe... İnsanın hayatında böylesine enerji dolu, böylesine etkin ve binlerce uyarıma tepkide bulunacağı bir devre daha olmayacaktır. Ayrıca kişinin hayatında oyun için ayıracağı böylesine bol zamanında belki emeklilik yılları dışında hiç olmayacaktır.(19)

1938-39 yıllarında B.Amerikanın 14 eyaletinde yaşları iki ile yedi arasında değişen 2000 küçük çocuk oyun oynarken incelenmiştir. Çocukların fiziksel gelişiminde zengin uyarımların, çeşitli oyunların ve bedensel faaliyetlerin rolünün araştırıldığı bu çalışmada, çocukların çoğunun yedi yaşına basıncaya kadar büyük bir gelişme gösterdiği ve tırmanma, atlama, kayma, bisiklete binme, ata binme hareketlerinde başarılı olduğu görülmüştür. Çocukların dörtte üçü sekiz yaşından önce top atma ve yakalamada beceri sahibi olmuşlardır".(15)

1968'de aynı becerilerin gelişimi başka bir eyaletteki çocuk yuvasında yeniden incelenmiş ve bu grubun öncekilerden biraz daha da, ileriye gittikleri saptanmıştır(13).

Erken yaşta egzersiz'in ve maharetin gelişimine etkisi konusunda yapılan ve 30 yıldan fazla bir sürede

tamamlanan bir başka araştırmada, 21 günlük ikiz kardeşlerden biri 22 aylık oluncaya kadar bir öğretime tabi tutulmuştur.öğretilenler arasında çeşitli hareketler vardır; alçalan, yükselen uçak hareketleri, pedallerden atlamak, çeşitli sporlarla derecelenmiş alet ve kutularla oynamak, atlamak üç tekerlekli bisiklete binmek, kaymak gibi; bu egzersizlerle eğitilen ocuk sekiz aylık olunca zmeye başlamış ve 2,5 m kadar zmuştur. 15 aylık olunca özü suya gml olarak 5 m zmuş ve 1,5 m yükseklikten suya atlayabilmiştir. Tekerlekli patenlerle kaymaya sadece 350 günlükken başlamış 694 günlük olunca da ancak profesyonel kayakçıların yapabileceği geniş ritmik hareketleri yapabilmiş ve gerekli tepkileri göstermeyi başarmıştır".(13)

Bu gün birçok okul öncesi ocuk geniş alanlarda hareket etme imkanı ve oyun oynama zamanı bulmaktadır. Fakat şehirleşme ilerledikçe bu imkandan gittikçe yoksun kalınmaktadır. Eğer egzersiz ve oyun oynama imkanı yaratılır ise birçok yeni faaliyet kaynakları açmakta, böylece ilgi alanları genişletilmektedir.

Günümüz spor dünyasında birçok spor dalında şampiyonların giderek daha geniş yaşlardan çıktığı gözlenmektedir. Başta cimnastik olmak üzere, zme, tenis ve buz pateni gibi spor dalları daha belirgin olarak, şampiyonları daha erken yaşlardan çıkarmaktadırlar. Minyatür hayvan yetiştirme gibi, minyatür insan yetiştiriliyor düşüncesini veren tarzda, hem küçük yaşta, hem de spor dalının mekanik avantajlarına uygun, fizik olarak küçük yapılı genişler spor arenalarında görebilmekteyiz(4).Sonuçta performansın önemli olduğu günümüz spor rekabetinin, ne pahasına olursa olsun önemli olan madalyadır felsefesiyle, insanı sadece mekanik olarak değerlendiren spor dünyasının bu istenmeyen yanını bir tarafa iterek; sporun büyüme ve gelişme çağındaki yararlarına kısaca göz atalım.

Günümüz yaşam felsefesinde spor, kaliteli yaşamın bir parçası ve en yararlı sosyal etkinliklerden birisi olarak kabul edilmektedir. Profesyonel sporu bir yana,

günün yaşam kavramında çocuğun dengeli ve sağlıklı gelişimi içerisinde düzenli spor yapmanın önemli bir yeri vardır. Çocuğun buluş çağı öncesi ve sonrası düzenli olarak yaptığı spor etkinlikleri, sağlıklı bir fizik yapının gelişmesini sağlarken; geç yaşlarda fizik yapının bozulmasını geciktirmekte önemli bir rol oynamaktadır. Bilindiği gibi, büyümenin en hızlı olduğu çocukluk devresinde insan vücudu en fazla değişken yapıya sahiptir. Bu devre aynı zamanda, insan vücudunun zararlı çevresel etkenlerden de en fazla etkilendiği çağdır. Zararlı kabul edilen çevresel etkenler; hatalı ve yetersiz beslenme, hastalıklar, kötü sosyo-psikolojik etkenler ve yetersiz fiziksel etkinliklerdir (spor). Bu etkenler bir arada olduğu zaman, büyüme ve gelişme yeteri kadar olmamakta ve kişi genetik olarak sahip olduğu fizik yapıya ulaşmamaktadır. Bunun sonucu olarak, kişi yetişkin çağa geldiği zaman daha kısa boya, daha kötü bir solunum dolaşım v.b. sistemlere sahip olabilmektedir. Bu nedenle yukarıda sayılan etkenlerden spor; çocuk yaştan yapılmamışsa, yetişkin çağa gelindiğinde, yapılan antrenmanla kişinin sahip olduğu bir takım kapasite potansiyelini sonuna kadar geliştirebilmesi mümkün olmaktadır. Yapılan gözlemler okul çağında çocuklara düzenli olarak yaptırılan spor, daha geç yaşta güncel yaşamın bir parçası olarak alışkanlık haline getirilecek şekilde benisenebilmektedir. Geç yaşlarda, düzenli spor yapma alışkanlığının kazanılması zor olmaktadır. Bu nedenle, sağlıklı olmak için erken yaşta spor yapmanın son derece önemli olduğu kabul edilmektedir(4).

Çocuk açısından spor, fiziksel gelişimin yanında, sosyal açıdan da önemlidir. Spor yardımıyla çocuğun çevresini tanınması ve iletişim kurabilmesi daha kolay gerçekleşebilmektedir. Bu alanlarda olumlu gelişmeler, çocuğun duygusal olarak da daha iyi gelişmesine yardımcı olabilmektedir.

Sporun bu önemli özellikleri gözönüne alınarak, birçok ülke okullarında beden eğitimi ders saatine ve ders kapsamına gerekli önemi göstererek, eğitimin genel ve özel amaçlarının bir kısmı, beden eğitimi dersleriyle

verilmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda, bazı Avrupa ülkelerinde, ilkokullardaki beden eğitimi dersi 6 saati bulurken, ülkemizde bu süre üç saattir.

Sporun büyüme çağındaki etkileriyle ilgili çalışmalar henüz kesin sonuçlara ulaşmış değildir. Spor bilimlerinde, çocuk ve spor konusunda çok yoğun çalışmalar yapılmaktadır. Bunların sonucu olarak performans, çocuk yaşta daha iyi anlaşılabilir duruma gelmektedir(1).

Bir çocuk ile yetişkin bir insanın, kalp hacimlerinin vücut ağırlığına oranları karşılaştırıldığı zaman, ikisi arasında bir fark olmadığı gözlenmektedir. Dinlenme halinde kalp atım sayısı; çocuklarda, yetişkinlere oranla daha yüksektir. Çocuklarda kalbin her kilogram vücut ağırlığı başına atım gücü (bir kasılmada pompaladığı kan miktarı) ve bir dakikada pompalayabildiği kan miktarı yaşla ters orantılıdır. Bu nedenle, dinlenme halinde çocuklarda dolaşım sistemi, yetişkinlere oranla daha çok çalışarak, vücudun gereksinimlerini karşılamak zorundadır. Bir başka deyişle; yaş ilerledikçe, kalp daha kuvvetli bir kasa dönüşürken, aynı zamanda daha etkili bir organ olmaktadır. 9-13 yaşlarında genç sporcular, her kalp atımında yetişkinlerin aldığı oksijenin 1/3'ü ile 1/2'sine yakın oksijen alabilirler. Aradaki bu farkı, yaşın ilerlemesiyle azalır. Ancak 16-18 yaşında bile, aynı iş yüküne, yetişkinlerden daha yüksek kalp atımı ile cevap verebilir. Çocuk ve gençlerin kalplerinin belli bir iş yükünü daha fazla çalışarak karşılaması yanında, bu yaşlarda kanın hemoglobin (Oksijen taşıyıcı) bileşimide 14-15 yaşlarına kadar yetişkinlere oranla daha azdır. Bu nedenle, çocuk ve gençler, oksijen rezervesi açısından da dezavantajlı durumdadırlar. Bütün bu sayılan noktalar nedeniyle; çocuk ve gençler, maksimal oksijen ve karbonhidrat (glikoz) kullanımına dayalı çalışmalarda, yetişkinler düzeyinde performans gösteremezler.⁽¹⁾

Bilinen ve rahatlıkla gözlenebilen özelliklerden birisi de antrene olmamış çocukların bile yüksek sayılabilen oksijen kullanım kapasitelerinin

bulunmasıdır. Yüksek oksijen kullanım yeteneği, iyi bir dayanıklılık özelliğini yaratmaktadır. Yapılan gözlemler, 8-12 yaşlarında çocukların 60 ml./kg./dakika oksijen kullanım kapasitesine sahip olabildiklerini göstermiştir ki; bu değer yetişkin, iyi düzeydeki sporcularda (orta mesafe koşucular) gözlenebilmektedir. Ancak bu sonuçlar biraz yanıltıcıdır; çünkü yüksek oksijen kullanım değeri, sporcunun oksijeni etkili olarak kullanabileceği anlamına gelmez. Nitekim çocuklar bu oksijeni etkili kullanamazlar. Daha öncede belirttiğimiz gibi çocuklardaki hemoglobin, yetişkinlere oranla daha azdır ve bu nedenle oksijen, iyi ve yeterli bir şekilde taşınmaz. Çocuklarda oksijen borcuna olan tolerans da yetişkinlere oranla daha azdır. Yetişkinler %80-85 miktarında oksijen toleransı gösterirken, çocuk ve gençlerde bu değer %90-92 dolayındadır.(1)

Yapılan gözlemlere göre, dinlenme halinde ve belli bir çalışma temposunda çocuk ve gençler, çalışmayı devam ettirebilmek için daha çok oksijen gereğini gösterdikleri gibi; oksijen borcuna daha düşük çalışma temposunda girebilmektedirler. Çocuk ve genç sporcular. anaerobik (oksijensiz) çalışma sonucu organizmada meydana gelen laktik asit gibi yorgunluk yaratan artık maddelerle başa çıkmada, yetişkin sporculara oranla daha zayıftırlar. Bu nedenle, solunum sıklığı yükseldikçe, daha çabuk yorulurlar(1)

Çocuk ve gençlerde kas kuvveti, yaşla birlikte belirgin şekilde artar. En büyük gelişme ergenlik çağıında gözlenir. Beş yaşından 30 yaşına kadar vücut kas kütlesi 7.7'den 8-5'e çıkarken kas kuvveti, 9'dan 14'e çıkar. 8 yaşlarında kas, kütle-vücut ağırlığının % 27'sini meydana getirirken, kas kasılma kuvveti hala düşüktür. Bu konuda en hızlı gelişme 12 yaşlarında (Büluğ çağı) başlar ve 15 yaşında kas, kütle-vücut ağırlığının % 32'sini meydana getirir. Kas kütlede % 9'luk bir artış meydana gelmiştir. Bunu izleyen 2-3 yıl içerisindeki artış % 11 civarında olur(1).

Çocuk ve gençlerin kaldırebildikleri ağırlık açısından yapılan gözlemlerde; 8-9 yaşlarında çocuklar,

ortalama olarak kendi vücut ağırlıklarınının 1/3'nü tek kolla kaldırıp birkaç adım atabilirken, bu değer 12-13 yaşında iki katına, 16 yaşında gencin vücut ağırlığına yükselmiştir. Bu nedenle kas kütle, kuvvet, güç ve süratle dayalı sporlarda gelişim yaşa bağlı olarak yavaş olmaktadır. Bu sporlarda çocukları gereğinden fazla zorlayarak erken başarı sağlama eğilimi, çocuğun normal büyüme ve gelişmesini etkileyebilecek ve sağlığını tehlikeye atacaktır(1).

Kişinin anaerobik kapasitesine, kas kuvvetine, reaksiyon zamanına ve koordinasyonu sürat özelliğine bağlıdır. Bu nedenle sürat ilerleyen yaşlarda gelişir.

En yüksek değerler, normal olarak 20-30 yaşlar arasında elde edilmektedir(1).

Dayanıklılık çocuklarda çok erken yaşlarda gözlenebilen bir özelliktir. Fakat performansın yetişkinlerdeki kadar olması beklenemez. Ancak, çocukların "Steady staty" dediğimiz ve sinir sisteminin herhangi bir stres altında bulunmadığı ortamda uzun süreli bir dayanıklılık gösterirler (1).

yapılan çalışmalar çocuğun tüm biyolojik ve psikolojik gereksinimlerini gözönüne alarak çok çeşitli teknik ve becerileri denemesinin, çocuğun gelişiminde rol oynadığını göstermektedir.(1)

2.3.1. Spora Başlayacak Çocukların Sağlık Kontrolü

Amerika'da doktorlar tarafından yapılan muayene sporcuların sağlık statülerini ortaya koymaktadır. Bu okullarda periyodik olarak yapılan bir program dahilinde gerçekleştirilir. Fiziksel muayene sporcuların sportif oyunlara katılmalarında kişilerin branş seçiminde yardımcı olmaktadırlar (10)

Geliştirilmiş olan diğer özelliklerde, organikler, stres durumu, yetenek, bilgi ve testlere adepte olma özellikleridir. Organikler denilen şey sporcuların spordaki etkinliklerini kalitelerini ve kardiyovasküler sistemlerini ölçmek için düzenlenir. Ayrıca beslenme statüleri, güçleri ve fiziksel uygunluklarını da ölçer.

Yetenek testleri ise kişilerin genel motor kabiliyetlerini, motor öğrenilebilirlikleri ve belirli aktivitelerde yeteneklerini ölçer. Fiziksel hareket eğitimi ve sağlık eğitimi testleri de; kurallar-stratejiler-teknikler sağlık bilgisi davranışları gibi konuları değerlendirir. Adaptasyon testleri de belirli karakter ve kişilik davranışlarını ölçmede kullanılır.⁽¹⁰⁾

2.3.2. Yetenek Seçimi ve Yönlendirme

Uluslararası spor başarıları, ülkelerin kendilerini tanıtmaları, prestij kazanmaları; gerek politik gerekse ekonomik açıdan olumlu yönlerde gelişmelerin sağlanabildiği bir alan olmaktadır. Bunun önemini erken anlamış birçok ülke, spora çok geniş tabanlı olarak yatırım yapmış ve bunun sonuçlarını almışlardır. Bu başarılarında en büyük etken; alt yapı tesis, çalıştırıcı ve teknolojileriyle, çocukları en uygun oldukları yaşlarda yetenekli olabilecekleri sporlar için seçmek ve yönlendirmek konusunda oldukça titiz ve sistemli çalışmalarıdır. Hirata; Olimpiyat sporcuları üzerinde yaptığı araştırmalarını takiben "En yetenekli gençlerini bulup spora yönlendiremeyen ülkeler, Uluslararası başarıdan her zaman yoksun olacaklardır" derken; gerçekte, tesis ve çalıştırıcının olması, başarıyı getirmede yeterli olmadığı bunun için en yetenekli sporcuyu seçmek için bir istemin gerektiğini de vurgulamış olmaktadır. Bu durum ülkemizde yeni aşamalar kaydetmektedir (2).

Günümüzde bu çalışmayı en detaylı ve kapsamlı olarak yürüten ülkelerin ortaklaşa ele aldıkları yönleri inceleyerek olursak; genel olarak sistem, önce yeteneğin belirlenmesi gereken spor dalında çok büyük sayıda, ülke ve dünya sporcularının istatistiksel bilgilerini toplamakla başlar. Bu bilgiler değişik yaşta yetenek denilen çocuk ve gençlerin yapmış oldukları performansları, performansın gelişim oranını ve morfolojik yapıları gibi bilgileri içerir. Böylece çocuğun biyolojik yaşı ve yaşa göre yaptığı performansı

planlayıcılar tarafından, yetenek kabul edilen çocuğun özellikleri belirlenmiş olur (2)

Bu anlamda dikkate alınan bilgiler şunlardır :(2)

- Antropometrik ölçümler (boy, kilo, kol genişliği v.b.)
- Genel performans özellikleri (sürat, kuvvet, güç, dayanıklılık, esneklik, koordinasyon).
- Söz konusu spor dalında performans düzeyi (yüzme sprint, atma, vb.).
- Söz konusu spor dalına ait özel performans yeteneği (örneğin: Atlet olacaksa; 100.200 m. için süratte devamlılık 400.1500m. için eareobik/anaerobik dayanıklılık-atlayıcı için güç ve sürat yeteneği gibi).

Söz konusu spor dalı için bu yaklaşımla model meydana çıktıktan sonra, üç büyük basamakla yetenek seçimi 4-5 yılı kapsayan bir süre üzerinden yapılmaktadır. Çocuğun ilk seçiminin yapılması, söz konusu olan spor dalına bağlıdır. Aşağıdaki tabloda değişik özelliklere sahip bir kısım spor dalının başlama yaşlarını vermektedir. Örneğin yüzme, cimnastik, tenis ve buz pateni için 5-8 uygun başlama yaşları olurken, boks ve bisiklet için 12-13 halter ve atıcılık gibi spor dalları için 13-14 yaşları uygun olmaktadır.

Spor dalı	Başlama Dönemi	Hazırlık Dönemi	Özel çalışmalar Dönemi
Cimnastik, kano, trampelen Buz pateni vb.	7-12	13-16	17 yaşından ilib.
Genellikle çabuk kuvvet isteyen spor dalları sürat koşuları, halter, atletizmde sıçramalar vb.	10-12	13-17	18 yaşından itib.

Spor Dalı	Başlama Dönemi	Hazırlık Dönemi	Özel Çalışmalar Dönemi
Genellikle dayanıklılık isteyen spor dalları : Kürek, bisiklet, uzun mesafe koşuları vb.	12-15	16-18	18 yaşından itb.
Genellikle, kompleks bedeni güç özelliği isteyen spor dalları: mücadele sporları	10-13	14-17	18 yaşından itb.
Yüzme	5-8	9-14	15 yaşından itb.

I. Basamak : Temel seçim adı verilen bu ilk basamakta ilkokullarda, beden eğitimi dersinde, beden eğitimi öğretmenleri tarafından yapılır. Bu yaşta yeteneğin seçimi oldukça kolaydır. Burada yapılan ölçümler şunlardır:

Boy ve kilo, sürat, dayanıklılık, iş kapasitesi, güç, spora yönelik özel testler (performans ve etkili teknik düzeyi).

Burada, beden eğitimi öğretmeni seçici durumundadır. Onun gözlemci ve araştırmacı yeteneği temel seçim için yeterlidir.

II. Basamak : Bu seçim birincisinden 18 ay kadar sonra yapılır. Burada yapılan ölçümler, birinci basamaktan buraya kadar geçen süre içerisindeki fiziksel yeteneğinde meydana gelen gelişme, spora yönelik özel testler, fizik yapının gelişimi, biyolojik yaş, psikolojik davranış gibi özellikler dikkate alınır. Bu yaşlarda çocuk, spor dalının özel gereksinimlerine doğru yönlendirilirken, bu yönlendirme genelde yapılır. Çünkü

henüz, hangi spor dalında gerçek yeteneğin olduğu belli değildir. Bu yaşlarda çocuk, birden çok spor dalında yetenek sergileyebilir.

III. Basamak : Son seçim olan bu eleme, birinci basamaktan yaklaşık olarak 4-5 yıl sonra yapılır. Bu spor dalına bağlı olarak değişmekle birlikte, birçok sporlar için yaklaşık olarak 13-14 yaşlarında gerçekleşir. Atletizm açısından bu yaş erkekler için 12-14, kızlar için 11-13 yaşları, değişik branşlara yönlendirme açısından en uygun yaşlardır.

Bu bölümde de seçim, istatistiksel olarak hazırlanan kriterlerce şu alanlarda yapılır.

- Özel spor dalında ulaşılan düzey.
- Özel sporda gelişim oranı.
- Performansta istikrar düzeyi.
- Özel spora yönelik değişik test sonuçları.
- Psikolojik test sonuçları.
- Antropometrik ölçümler (özel spor için fiziksel uygunluk, örneğin basketbol için uzun boyluluk, disk atma için uzun kol, cimnastik için ufak yapı gibi).

Özel spor dalında ulaşılan standartlar genellikle çocuğun çalışmamsından sorumlu olan antrenörü tarafından sağlanır. Seçilen testler ve spora uygun özel yetenekler sporun gereksinimlerine göre seçilmelidir.

Yeteneğin seçiminde tüm otoritelerin ortak görüşü, çok sayıda çocuk ve gencin elemeye ve çalışmaya alınarak kontrol edilmesi gereğinde birleşmesidir. Birçok batı ülkesinde, "her kes için spor" kampanyaları bir bakıma bunu gerçekleştirmeye yöneliktir. Yine bu amaçlı olarak, okul ve kulüpler birlikte çalışarak çok sayıda çocuğun spora yönlendirilmeleri garantilenmektedir(2)

Ülkemizde yapılması gereken yetenek seçimi için;(2)

1- Okullarda tüm çocuklara beden eğitimi etkinliği içerisinde yeteneği tanıyabileceği tarzda yaygın ve etkin bir beden eğitimi programının yapılması.

2- Yeteneği olduğu belirlenen çocuğu okul dışında yönlendirecek ve geliştirecek spor merkezlerinin yürütülmesi.

İkinci öneri için varolan spor teşkilatımızın yapısı çok uygundur. Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinin tesisleri, daha iyi malzeme, eğitici ve antrenörle, bu yönlü hizmet verecek şekilde yönlendirmeye çalışılmalıdır. şu anda en büyük sorun okuldaki yeteneği tanımak ve bunu spor merkezlerine yönlendirebilmektir. Bu nedenle; sporda başarılı olmanın çok yaygın bir tabana beden eğitiminin yaptırılması ve özendirilmesi ile olabileceğini bilmemiz ve her sporda başarılı ülke gibi bizimde bunu ilke edinmemiz gerekir.⁽²⁾

2.3.3. Spor Yapan Çocuklarda Aşırı Yüklenme ve Sağlık

Çocuk, "boyu küçük, kilosu düşük" bir yetişkin değildir. Bu nedenle büyüklerin antrenman kalıplarının kırılarak çocuklara uygulanması diye bir şey söz konusu olamaz. Boston çocuk hastanesine başvuranların dosyalarının incelenmesinde, "aşırı kullanım, aşırı yüklenme" durumlarında, sakatlık riskinin yüksek olduğu saptanmıştır. Aşırı kullanım ile ilgili olup sakatlık ortaya çıkaran ya da eski bir sakatlığı yineleyen etkenler şöyle sıralanabilir :

a) Antrenman yanlışlığı : Henüz gelişim devresini tamamlamamış çocuklarda fazla yüklenme ile, tek tip antrenmanlarla yalnızca belirli bir spor dalında yapılan yoğun çalışmalar sonucu, aşırı kullanım sakatlıkları görölmektedir.

b) Kas-tendon (kiriş) yetersizliği : Aynı vücut parçasının sürekli hareketinin söz konusu olduğu durumlarda (örneğin yüzmede kulaç atma, teniste topa vurma gibi), bu bölgedeki kas, tendon ve eklem yapıları yeterince gelişmemişe, tekrarlanan hareket sakatlığa yol açabilir.

c) Anatomik yetersizlik : İskelet sistemi gelişimini tamamlarken, bazı nedenlerle (örneğin kalıtsal ya da sonradan kazanılan) normalin dışında değişiklikler

gösterebilir. Bu hareketin oluşumunu etkilemekte, engellemektedir. Örneğin uyluk kemiği başının kalçadaki çukurda öne kaymış olması, bir balerinin dönüş pozisyonlarını olumsuz etkileyecektir. Kalçada tamamlanmayan dönüş hareketinde diz ve ayak bileğine fazladan iş yükleneceğinden ağrı ortaya çıkacaktır. Bel çukurundaki kavisin, dizlerdeki gerilime-bükülme açısının normalden fazla olması iki bacak arasında uzunluk farkı bulunması, sayılabilecek diğer anatomik yetersizliklerdir.

d) Ayyakkabı ve zemin : Vücudun hareketleri sırasında defalarca temas eden iki etken olarak, ayyakkabı ve zemin büyük önem taşır. Yapılan spora uygun olarak ayyakkabı ve zeminin iyi seçilmiş olması, aşırı kullanımın getireceği sorunları en aza indirecektir.

e) Hastalık : Eğer sporda kullanılan vücut parçasının bir sağlık sorunu varsa (örneğin, bacakta kan dolaşımı bozukluğu eklemlerde romatizma gibi) bu zamanla daha ciddi bir boyut kazanabilir.

f) Büyüme : Bilindiği gibi büyüme, uzun kemiklerin uçlarına yakın kıkırdak bölgelerinde olmakta ve epifiz plağı denilen bu yapılar, tekrarlanan mikrotravmalara yeterince direnç gösterememektedir.⁽³⁾

Son çalışmalar (Rendell-Rosskamm-Gerschler), Kalp hacmi vücut ağırlığı oranının çocuk ve gençlerde erişkinlerdeki ile aynı ortalamalara sahip olduğunu göstermiştir. Kısaca, gelişen canlıda vücut ağırlığı, kalp hacmi artışının paralel olduğu söylenebilir. Araştırmacılar, çocuk ve genç kalbinin, istirahat nabızı erişkinden yüksek olmasına rağmen, vücut yapılarına göre, erişkindeki ile kıyaslanacak derecede yüklenebilir olduğunu söylemektedirler. Fakat dolaşımın düzenlenmesi erişkindeki gibi olmamaktadır. Yüklene ile tıpkı

erişkindeki gibi, kalp hacminde artış gözlenmektedir. Küçük yaşlardaki çocuklarda antrene edebilme imkânı çok kısıtlıdır. Çünkü kalp daha çok çalışsa bile, yeterli kan hacmini sağlama imkânı yoktur. Ancak karşılaştırma daha çok nabız atım sayısını artırarak sağlamaya çalışılır(25)

Çocukta, eklem bağları henüz zayıftır. Epifiz kırdağı mekanik açıdan zayıf, kolay zedelenmeye müsait bir noktadır. Kemiğin bu gelişme bölgelerindeki kırıklar, gelişme bozuklukları ve deformitelere neden olurlar. Çocukta bazı kırıklar daha sık görülür : Örneğin, dirsek çevresi üst kol kırıkları, yine apafizler, kemik çıkıntıları kas yapışma yerleridirler. Geç kemikleşen kırıkdağı bölgelerde kırık tehlikesi daha sık olan yerlerdir(25).

Çocuklarda eklem bağları, erişkine göre zayıftır. Epifiz kırıkdağlarının henüz kapanmadığı noktalarda, yaralanma tehlikesi yüksek olan zayıf noktalardır. Bu bölgedeki kırıklar gelişme bozuklukları ve deformasyonlara yol açar. Apofizler de tehlike ile karşı karşıya olan noktalardır. Bunlar, kasların başlangıçlarının yapıştığı noktalardır. Kemiğe geçiş noktaları, bu devrede henüz kırıkdağı yapıdadırlar(25).

Yine, çocukta sıklıkla Osgot-Schlatter hastalığı diz ağrılarına nedendir. Bu hastalıklarda yine tibia üst ucu apofizindeki bozukluktandır. Quatriceps kası tendonu burada aşırı zorlanmaktadır. Şimdiye kadar daha çok erkek çocuklarında gözlenen bu hastalık, son zamanlarda kızlarda da fazla görülür olmuştur. Tedavi için, spora ara verilmesi, hatta bazen geçici olarak eklem hareketsiz bırakılması gereklidir(25)

Çocukta rastlanabilecek fizyolojik ya da genetik eksen sapmaları "O" ve "X" bacak, düztabanlık vb. uygun tedaviyi gerektirirler(25).

Çocuklarda, spor yaralanmaları, gençlerde ve erişkinlerde ki ile aynı mekanizmalarla oluşurlar. Ancak tedavi açısından önemli farklılıklar gösterirler. Örneğin, çocuklarda kırık sonucu oluşan hafif eksen

sapmaları, istirahati gerektirmezler. Gelişmekte olan iskelet sistemi için tipik bazı yaralanmalar mevcuttur. Bunlara dikkat etmek gerekir : Epifiz yaralanmaları kas tendon geçiş bölgesi yırtıkları ile aşırı yüklenme sonucu oluşan kemik, kırık ve yumuşak doku yaralanmaları, başta gelirler(25).

Epifiz, bir dizi kırık tabakasından oluşur. Büyüme bu bölgeden olur. Epifiz, kemikten daha az dayanıklı bir oluşumdur. Kemiğin gelişim bölgesi ve kırık epifiz, kemiğin ekleme yakın bölgesindedirler. Bu bölge yaralanmaları kalıcı zararlara yol açabilirler. Bunun tedavi ve rehabilitasyonu, ağır bir sorumluluk getirir.(25)

Çocuklardan sporda verim beklerken, onların fizyolojik, fiziksel ve psikolojik yapıları gözönüne alınıp antrenmanlar bu özelliklere göre plânlanmalı, tek yönlü monoton ve tekrarlayan statik yüklenmeler yerine, çok yönlü, yaratıcılık taşıyan canlı çalışmalar yapılmalıdır. Temel prensip sporla başarıya ulaşmada, spordan yararlanırken sağlığın bozulmasını önlemek olmalıdır.

2.4.Eğitsel Oyun ve Spor İlişkisi

İnsan hayatının devamı içinde oyun fikri ve şekli, çeşitli gelişim ve olgunlaşma devrelerine dönüşür. Çocuk eğer kendini tamamen oyunun havasına kaptırırsa, kendi varlığının en kuvvetli yaşantısını tadar. Çocukluğun mutluluğu bu yaştaadır. Şahsiyetin bedensel-ruhsal gelişimi veya bütünlüğü çocuklukta en büyüktür.(20)

Sportif oyun, oyunla beraberdir ve sporun dışında herhangi bir amacı ve hedefi yoktur. Sade ve katıksız oyunlardan, mücadele ve başarı karakteri ile ayrılır. Sporcu, sporda bizzat deneme ve takdir edilme arar. Bu arada oyunsal davranış korunur. Rakip, şahsi bir düşman değil, diğer takıma mensup bir oyuncudur. Mücadele, birlikte başarılan görev için devam eder ve mücadele güdüsü, bireysel rekabetten kurtulur. Sportif mücadele rakibin mahvolmasını veya zarar görmesini değil, zaferin şerefini amaçlar. Mücadele rakip oyuncuya karşı nefret ve

öfke ile kazanılmayıp, namuslu ve dürüst bir anlayışın eseri olmalıdır. Spor, oyun olarak ağırbaşlı bir eğilim güder denilebilir. Sportif başarı, çalışmaya benzer belirtilere sahiptir. Fakat sportif yarışmalar, maddi kazançlar için düzenleneliberi, kendine özgü anlamı kaybetti. Neşeden ciddiyete dönüştü. Artık zaferin şerefi için değil, ancak zaferle elde edilen maddi kazanç için mücadele ediliyor. Bu mücadeleler de sık sık kaba ve usullere aykırı şekle dönüşüyor. Çünkü daha çok kazanmayı garantilemek için galibiyet için kasıtlı olarak rakibi yaralamak fırsatı aranıyor. Şüphesiz oyunu meslek edinenler de zevk için oyun oynarlar ve dürüst oyuncu olarak kalırlar.(20)

Oyun, spor ve bedensel alıştırmaların görünüş şekillerini sınırlamak mümkün olmayıp, geçişimleri de birbiri içindedir. Sportif oyun hırçın bir hırs ve ağırbaşlı bir davranış ile yürütülebilir. Diğer taraftan hem pratik mükemmelliğe, hem de ruhsal yeterliliğe sahip olan insan oyunsal çalışmaya uyabilir.(20)

2.4.1.Sportif Oyunların Spor Eğitime Katkısı :

Sportif oyunlarda; alıştırma ve antrenman oyunlarının önemi çocukluk çağında oynanan oyunların temel formları, daha sonradan sportif oyunlar içerisinde ele alınabilecek gerçek ve neşeli formların başarılmasına yöneliktir. Eğer biz küçük oyunların kurgusunu basamak basamak kazanılan gelişim devreleri ile oluşturursak, sportif eğitimin amacına uygun şekilde yürüdüğünü ortaya koyabiliriz.

Sportif oyunlar, eğitsel oyunlardan geliştirildi. Eğitsel oyunlardan oyun aracı, takım arkadaşı, rakip oyuncularla ilgili etkinliklerde farklılıklar gösterirler.(20)

Spor çocuğun gelişmesinde önemli temel bir rol oynar. Bu hayatın her anında okulda, evde, sokakta, her yerde uygulanacak bir aktivitedir.(18)

Sportif etkinlikler çok geniş bir alanı kapsar. Bilinen yüzlerce spor dalı vardır. Ve bunlara resmiyet

kazanmamış etkinliklerde ilave edilince bu alan daha da geniş sahalara yayılmış olur. Bu etkinliklerin her biri de değişik eğitim özelliklerine sahiptirler.(18)

Çocuğun sağlıklı bir eğitim görmesi eğitim programının istenilen amaca en uygununu seçilmesi ile mümkün olup, eğitmen geliştirmek istediği kabiliyetin pedagojik ilgisi iyi seçmek zorundadır(18)

1) Hakimiyet (kontrol) çeşitleri

a) Vücut hakimiyeti: Vücudu tanımak ve hareket sağlayan temel kasları kontrol altına almaktır. Bu bölüm yumuşama, ısınma hareketlerini yanında oyun reflekslerini de içerir (güç, hız, dayanıklılık v.s.)

b) Zaman ve alan Kontrolü : Vücut alan içerisinde hareket eder. O halde bu hareketin ritmini kontrol etmek gerekir.

c) Aletlere hakim olmak : Vücut kontrol altında tutulması, gereken bir çok nesneyle sürekli ilişki halindedir. (top, ip makas vs.).

d) Rakibin kontrolü : Takım arkadaşları veya rakipleri kontrol altında tutmaktır.

2) Temel Davranışlar : Davranışları bir sınıflandırmaya tabi tutacak olursak şu üç başlık altında toplayabiliriz.

a) Uyum : Takım arkadaşlarıyla olan ilişkilerdir

b) Rekabet : Rakiple olan ilişkilerdir.

c) Kararsızlık : Aniden oluşan olaylar karşısında gelişen davranışlardır. Bu bölüm iki ana başlık altında ifade edilebilir.

I. Psikolojik Olay :

1. Eğer ne rakip ne de takım arkadaşı varsa kararsızlık yoktur.(Atlama,gülle atma vs.)

2. Ne rakip ne de takım arkadaşı var, fakat kararsızlık var.(kayak,tırmanma)

II. Sosyal Olay :

1. Takım arkadaşı var, rakip yok kararsızlık var veya yok. (Danslar)
2. Takım arkadaşı yok, rakip yok, kararsızlık var veya yok. (koşular)
3. Takım arkadaşı var, rakip var, kararsızlık var veya yok. (sportif oyunlar)

Sportif oyunları bu son şıkta gösterebiliriz. Ayrıca bu sınıflandırmadan spor alanında insan faktörünün ne denli önemli olduğunu rahatça anlamış oluruz. Grup sporları basit bir birleştirme ya da basit bir fiziki meşgale olayı değil, yeni dinamik grupların ortaya çıkmasını sağlayan bir araçtır.⁽¹⁸⁾

2.4.2.Sportif Oyunların Amaçları :

Beden eğitimi ve spor faaliyetleri genel eğitimin önemli bir parçası olup, amacı insanların fiziki, sosyal, psikolojik, zihni ve kültürel gelişimlerine katkıda bulunmaktır. O halde " Spor faaliyetleri araç olup, amaç insanların eğitimidir. Bu durumda, beden eğitimi hareket etmeyi öğrenmek ve hareket yolu ile öğrenmek sporu da belirli kurallar içerisinde, sınırlı zaman ve mekanda yapılan yenme ve yenilmeye dayalı fiziki hareketler olarak tanımlayabiliriz".⁽¹¹⁾

Sportif faaliyetler yıllardır insanların eğitiminin yanısıra, milletler tarafından çok etkili bir tanıtım ve propaganda aracı olarak da kullanılmaktadır. Milletlerarası savaşların azaldığı günümüzde spor, milletlerin diğer milletlere karşı üstünlük sağlayabilmek amacı ile milletlerarası adeta bir soğuk savaş şekline dönüşmüştür. Burada esas amaç, ülkenin kendini ve en önemlisi de kültürünü diğer ülkelere tanıtmaktır.⁽¹¹⁾

Hareket oyunlarına olan yönelim, çeşitli spor disiplinlerinin çok taraflı ve geniş kapsamlı temelleri içinde gelişerek aldığı özel yer, herkesçe kabul edilmiş bir gerçektir. Bazı oyun teorisyenlerinin bu hareket oyunlarından vazgeçme istekleri bilinmekte ise de,

gösterdikleri sebepler pek açık ve geçerli görünmüyor. Fakat gerçek olanı, eğitim ve öğretimin yalnız oyun neşesi ile de sağlanmayacağıdır. Şüphesiz bu, hiç kenara itilmemesi gereken ve bu nedenle de mutlaka faydalanılan bir kuvvet olarak kalmalıdır. (20)

2.4.3.Sportif Oyunların Öğretim Metodu : (21)

Takım oyunlarında oyuncularımızın eğitimi için beş temel metod vardır. Biz bu metodları öğrenim basamakları olarak da adlandırabiliriz.

1. Oyun Metodu :

Özellikle 8-10 yaşlarındaki çocuklara bir oyun öğretilirken öncelikle iki şekli seçeriz.

Eğitsel Oyunlardan Oyuna :

Bunda teknik ve taktik davranışlar basit ve amaca yönelik basamaklamalı yarışmalarla çocuklara kazandırılmaya çalışılır. Bu metoddaki tek zorluk, bilinçli ve istenilen oyun kurallarının seçilebilmesinin sınırlandırılmış olmasıdır.

Bu oyun metodunda oyuna basitleştirilmiş kurallarla başlanır ve zamanla kademeli olarak kurallar normale dönüştürülür. Örneğin, kural "Adamla değil topla oyna".

Bunun da tek zorluğu, sabırlı olmak ve zamana ihtiyaç göstermesidir. Bu iki oyun metodunu açıklamak gerekirse şöyle bir metod tavsiye edebiliriz.

DYNAYARAK ALIŞTIRMA-YARIŞMA-ALİŞTİRMA YAPARAK DYNAMA

2. Deneme Metodu :

Deneme, bilinçsiz oyundan bilinçli alıştırmaya bir köprü teşkil eder. Bir hareket denenir; doğruluğu ve amaca uygun oluşu saptandıktan sonra alıştırmaya dönüştürülür. (Belli bir hücum veya savunma sistemi denenir, takıma uygunsa alınır.) Deneme; oyuncular, antrenör, öğretici ve takım için doğru yolun aranmasıdır.

3. Alıştırma :

Bir hareket denenir.Ve doğruluğu, uygunluğu saptanınca alıştırma safhasına girer. Alıştırma; teknik, ön teknik ve taktik hareket akışlarının bir çok defa tekrarlanmasıyla alışkanlık haline getirilmesidir.

4. Antrenman :

Antrenmanı şu şekilde tanımlayabiliriz: Yükleme altında alıştırma yapmaktır. Yüklemeden amaç psikolojik ve fizyolojik baskıdır.

5. Yarışmalar :

Müsabaka ve yarışma; istenilenler :

- a) Rakiple karşılaşma
- b) Derste (antrenmanlarda) kullanılan yarışma Formları(21)

2.4.3.1. Metodik Uyarılar :

A) Alıştırmaların seçiminde metodik ve didaktik bakış noktaları :

Burada çok önemli olan, verim yeteneğini göremememizdir. Buradaki anlam, topla oyunun oynanışı ve bağlantısız bir oyun cimnastiği olmamasıdır. Amaçlı ve çocuk psikolojisine uygun ve amaca yönelik bir şekilde çocuk; dönüş yapmayı top sürmeyi, atış yapmayı ve pas vermeyi öğrenip yeterli şekilde geliştirmesi gerekir. Bu, yapılacak alıştırmalar yardımıyla olur(21).

B) Alıştırmaların metodiği :

a) Alıştırmaların anlamı : Yapılacak alıştırmalar deyiminden; hareket sürecinin öğretilmesini amaç alan görevler anlaşılmalıdır. Teşvik edici karakteri (bunu kim yapar, bunu kim denetlemek ister gibi sözler) çocuğu daha aktif olarak işe katılmayı yeğler.

b) Yapılacak alıştırmaların özelliği:Açık (net) sözlü bir istek; çocukta aktivite ve bir işi kendiliğinden yapma arzusunu teşvik eder ve düşük

verimleri önler.

Kesin hareket örnekleri; kesin hareket sürecini açıkklar, edinilmiş hareket süreçleri akustik, optik işaretlerle başlar.

c) Yapılacak alıştırmaların içeriği : Yapılacak çalışmalar aktiviteyi, serbestliği ve bir işi kendiliğinden yapmayı kendi zihinsel verimini uyarmasının bir imkanıdır. Çocuğa böylece kendi kendine alıştırma yapmasını, bağımsız hareket yapmasını öğretir ve onu verimli olmaya yöneltir. Ayrıca çocuğun kişisel durumu da gözönünde tutulur. Kişisel psikolojik ve fizyolojik verim yeteneğine göre bir görev isteksizlik, neşesizlik, tutukluk ve hatta korku doğmadan yerine getirilmelidir(21).

2.4.3.2. Alıştırma Türleri :

Aşağıda açıklanan alıştırma türleri, ilk planda topla atış ve top kontrolleri gibi becerilerin öğrenilmesini ve sağlamlştırılmasına hizmet eder. Yaş ve güçlülük durumuna uygun olarak ve metodik olarak kolaydan zora giderek yükselen ve yükleme ve alıştırma dizisi içerisinde uygulanır(21).

Metodik Basamaklar :

a) Hareket :

- Ayakta yer değıştirmeden
- Ayakta yer değıştirerek
- Hareket halinde

b) Oyun araçları :

- Tek topla
- İki ve daha fazla topla,
- Normal ve diğer toplar.

c) İki elle atış yeteneğı :

- Yalnız sağ elle yapılan atışlar.
- Yalnız sol elle yapılan atışlar.
- Sol ve sağ değışerek yapılan atışlar.
- Kısa mesafelere, uzun mesafelere atışlar.

d) Atış ve koşu yönü olarak :

- Sağa atış, sağa koşma.
- Sola atış, sola koşma.
- Sağa atış, sola koşma.
- Sola atış, sağa koşma.
- Aynı çalışmalar diyagonal koşullarla ve atışlarla yapılabilir.

e) Değişik atış ve koşu yüklemeleri :

- Oyuncular arası mesafeler büyütülür.
- Az oyuncu ile yapılır.
- İki veya daha fazla topla uygulanır.
- Bu alıştırmalar savunmasız yapılır. Daha sonra taktik temel yeteneklerin geliştirilmesinde önemli olan oyun davranışları için aşağıdaki yeteneklerin de kazandırılması gerekir.
- Algılama yeteneği.
- Alan (yer) duygusu.
- Zaman duygusu.
- Diziliş-Şekillenme duygusu.
- Uyum yeteneği (21)

2.4.4.Eğitsel Oyunların Sınıflandırılması :

Oyunlar yerleşme düzenlerine, Oyunların durumuna, araca ve amaçlara göre gruplara ayrılır.

1. Yerleşme düzenine göre :

- a) Daire oyunları
- b) Hat üzerinde oynanan oyunlar

2. Oyuncu durumuna göre :

- a) Eşli oyunlar
- b) Grup oyunları
- c) Takım oyunları

3. Araçlara göre :

- a) Araçsız oyunlar
- b) Araçlı oyunlar (top,ip,lahut veya başka araç ve aletlerle oynarlar)

4. Amaçlara göre :

- a) Şarkılı oyunlar

- b) Koşu oyunlar
- c) Top oyunları
- d) Kuvvet ve beceri oyunları
- e) Dinlendirici oyunlar
- f) Su içinde oyunlar
- g) Kış oyunları (21)

3. MATERYAL VE METOD

İlköğretim okullarında beden eğitimi ve sporun eğitimle ilgili önemini ölçmek ve spora yönelmede sportif amaçlı eğitsel oyunların rolünü araştırmak amacıyla bir çalışma yapılması kaçınılmazdı.

Bu çalışmada, konunun genişliği ve imkanların yetersizliği araştırmanın kapsamına iki açıdan sınırlamalar getirilmesine sebep olmuştur. Bunlardan birincisi Türkiye'deki tüm ilköğretim okulları sınıf öğretmenleri yerine Van'daki 224 sınıf öğretmenlerinin seçilmiş olması, ikincisi Van ili ilköğretim okulları 2.devrede öğrenim gören 160 sporcu öğrencilerin alınmış olmasıdır.

Bu araştırmada gözlem ve anket metodu seçilmiş ve örnekler yeterli olarak kabul edilmiştir. Bunun için de gözlem-anket yöntemi ve ayrıntıları verilen iki ayrı anket formu oluşturulmuştur. Anket formundaki soruların oluşturulmasında Milli Eğitim Bakanlığının "İlköğretim okulları, Lise ve Dengi okullar Beden Eğitimi Dersi öğretim programları", bu alanda yapılmış diğer çalışmalar ve yazılmış eserler önemli referans kaynağı olarak seçilmiştir.

Anket formları uygulayıcı tarafından açıklama yapılarak uygulanmıştır. Cevapların hatasız ve değerlendirmeye yarayacak biçimde elde edilmesini gerçekleştirmiştir. Bununla beraber tablolaştırma ve istatistiki işlemlerde bilgisayar desteği sağlanmıştır.

Bulgular üç kategoride tablolaştırılmıştır.

1- Sporcu öğrencilere yönelik anket sorularının cevaplarını içeren tablolar; bu kategoride frekans yüzdesi kullanılmıştır.

2- Sınıf öğretmenlerine yönelik anket sorularının cevaplarını içeren tablolar; bunda da aynı istatistik metod uygulanmıştır.

3- Hem öğretmen hem de öğrencilere yönelik aynı tip soruların cevaplarını içeren iki yönlü tablolar; burada KHI KARE istatistiği ve aynı zamanda frekans yüzdelik metodları uygulanarak sonuca varılmaya çalışılmıştır.

4-BULGULAR

Örneklem olarak seçilen Van Merkez İlköğretim okulları 1.devresinde görev yapan 224 sınıf öğretmenlerimiz ile ikinci devrede öğrenim gören 160 sporcu öğrencilerimize, beden eğitimi derslerinin müfredatının uygulanışı ile ilgili üç ayrı anket soruları oluşturarak yöneltmiş olduk. Birinci soru tipleri yalnız sporcu öğrencilere, ikincisi öğretmenlere üçüncüsü ise aynı tip sorular hem öğrencilere hem de öğretmenlere yönelterek aynı tablo üzerinde mukayese imkanı bulmuş olduk.

Burada ilköğretim okulları 1.devresinde beden eğitimi derslerinin nasıl ve ne düzeyde uygulandığı, uygulanan beden eğitimi derslerinde sportif eğitsel oyunlara ne denli yer verildiği, ayrıca spora yönelmedeki faktörleri bu araştırma kapsamı içerisinde değerlendirme fırsatı bulduk. Almış olduğumuz sonuçlar tablolastırılarak yüzde dağılımları çıkarılmıştır.

Araştırma kapsamına giren 160 sporcu öğrenciler ilköğretim okulları 2.devre de öğrenimlerini sürdürmektedirler. Aşağıdaki tablo'da öğrencilerin kaç yaşlarında spora başladıklarını ve yüzde dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 1- Öğrencilerin spora başlama yaşlarını gösteren tablo.

Gruplar	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Toplam
f	8	46	28	20	25	4	12	10	7	160
%	5	29	17	13	16	2	8	6	4	100

Spora başlama yaşı olarak gruplar 6 ile 14 yaş arası seçilerek, ilköğretim zamanlarını kapsamaktadır. Spora başlama yaşları genellikle ilköğretim birinci

devresinde % 82 oranındadır. İkinci devresine ise % 18 olarak ifade edilmiştir. Sporcu öğrenciler spora başlama yaşları genellikle 6,7,8,9,10,11 yaşlarını kapsamaktadır.

Öğrencilerin bu durumda kaç yaşlarında olduklarını tablo 2'de ifade edilmiştir.

Tablo 2- Öğrencilerin yaşlarını gösteren tablo.

Gruplar	11	12	13	14	15	16	Toplam
f	10	10	30	47	40	23	160
%	6	6	19	29	25	15	100

En yoğun grup olan % 29 oranında 14 yaşını teşkil etmektedir. İlköğretim okullarının ikinci devresine yapmış olduğumuz ankette, ve araştırma kapsamına alınan sporcu öğrencilerin yaşlarının normalden fazla oldukları gözlenmektedir.

Tablo 3- Sporcu öğrencilerin Anne ve Babalarının eğitim durumlarını belirten tablo.

Gruplar	Anne		Baba	
	f	%	f	%
Okumadı	142	89	52	33
İlk	12	7	85	53
Orta	6	4	18	11
Lise	-	-	5	3
Y.Okul	-	-	-	-
Toplam	160	100	160	100

Araştırma kapsamına alınan sporcu öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarının düşük olduğu gözlenmektedir. Nitekim toplam annelerin % 89'a yakın kısmı eğitim görmemişlerdir. İlk ve Ortaokul eğitimi görmüş olanlar sırasıyla % 7 ve % 4.dür. Annelerin lise ve yüksekokul tahsili alanına rastlanmamıştır.

Babalarının eğitim durumları ise % 33 oranında eğitim görmedikleri, % 53 İlkokul, % 11 Ortaöğretim, Lise mezunu ise % 3 'ünü oluşturmaktadır.

Tüm gruplara baktığımızda ağırlık olarak ilk ve Ortaokul olduğu görülmektedir. Babalarının yüksekokul tahsili yapmadıkları gözlenmektedir.

Tablo 4- Anne ve Babanın çalışıp çalışmama durumlarını gösteren tablo.

Gruplar	Anne		Baba	
	f	%	f	%
Çalışmıyor	148	92	35	22
Çalışıyor	12	8	125	78
Toplam	160	100	160	100

Sporcu öğrencilerin anne ve babanın bir işte çalışıp çalışmadıkları, eğitim durumlarıyla paralellik gözlenmektedir. Annelerin % 92'si çalışmadığı, % 8'i çalıştıklarını ifade etmektedirler. Babaların % 22'si çalışmadığı % 78'nin çalıştıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 5- Öğrencilerin sporla uğraşmaları sırasında ailenin desteğini gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	105	66
Hayır	55	34
Toplam	160	100

Öğrencilerin sporla meşguliyetleri sırasında % 66'nın ailesinden teşvik gördüğü, % 34:nün ise teşvik görmediği yansıtılmıştır.

Tablo 6- Spora yönelmeyi etkileyen faktörleri gösteren tablo.

Gruplar	Ailem	Okulda Öğretme.	Arkadaşım	İlköğ.1. dev. Bed. Eğt. ders	TV. Radyo Basın	Toplam
f	45	33	29	35	18	160
%	28	21	18	22	11	100

Öğrencilerin spora yönelme faktörlerinin çeşitli olduğunu ve oranların önemli derecede gözlendiği tabloda % 28'i ailelerinden kaynaklandığı en büyük oranı göstermektedir. Tablo 5'te sorduğumuz soruda, "Sporla uğraşlarınız sırasında ailenizden ne derecede destek görüyorsunuz?" alınan cevapta % 66'nın ailelerinden teşvik gördüklerini ifade ederek, burada spora yönelmede en büyük faktör yine ailenin rol oynadığını görmekteyiz. İki cevap birbirini desteklemektedir. Okuldaki öğretmeni

% 21, arkadaşını % 18, ilköğretim 1.devre beden eğitimi dersleri % 22 ikinci sırayı izlemekte olup, TV-Radyo ve Basın ise % 11 civarındadır. Ailelerin eğitim durumlarının düşük olduğu halde çocukların spora başlamalarında en büyük rolü oynadıklarını gözlemekteyiz.

Tablo 7- Öğrencilerin mezun oldukları okulda Beden eğitimi dersi araç-gereç durumu spor yapmaları için yeterli olup olmadığını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	49	31
Hayır	111	69
Toplam	160	100

Sporcu öğrencilerin mezun oldukları okulda beden eğitimi dersi araç-gereç durumu spor yapmaları için % 69 oranında yeterli olmadığını göstermektedir. Ancak % 31'i yeterli olduğunu ifade ederek, bu durum genelde araç-gereç yetersizliği, amacına uygun ders alamadıklarını, bu da spor'a başlamalarında olumsuzluk yarattığını ortaya koymaktadır.

Tablo 8- Beden eğitimi dersinin amacına uygun uygulanıp uygulanmadığını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	49	31
Hayır	111	69
Toplam	160	100

İlköğretim okullarının 1.devresinde amacına uygun beden eğitimi dersi alanlar % 31 oranında olup, amacına uygun ders alamayanlar ise % 69 oranındadır. Beden eğitimi dersleri araç-gereç eksikliği yanında amacına uygun uygulanmaması spora başlamalarında da olumsuzluk yaratmaktadır. Beden Eğitimi dersleri aslında spora yönelmede en büyük faktör olarak rol oynaması gerekirken % 22 civarında olup düşük bir oranda kalmıştır.

Tablo 9- İlköğretim 1.devresinde beden eğitimi derslerini yürüten öğretmenlerin kariyerlerini gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Beden Eğitimi branş öğretme	22	14
Sınıf Öğretme	138	86
Toplma	160	100

İlköğretim okulları 1.devresinde beden eğitimi derslerine giren öğretmenlerin % 14 'ü beden eğitimi branş öğretmeni olup, % 86'sı ise sınıf öğretmeni statüsündedir.

Beden eğitimi branş öğretmeni önemli derecede yetersizdir.(% 14) Beden eğitimi branş öğretmeni birkaç ilköğretim okulunun derslerine girdiklerinden oran bu sebeple yükselmiştir.

Tablo 10- İlköğretim 2.devre'de beden eğitimi öğretmenlerinin bulunup bulunmadıklarını gösteren tablo

Gruplar	f	%
Evet	143	89
Hayır	17	11
Toplam	160	100

İlköğretim okullarımızın 2.devresinde % 89 oranında beden eğitimi branş öğretmenlerinin bulunduğunu, % 11 oranında ise bulunmadığı gerçeğini savunmuşlardır. Hemen hemen ilköğretim 2.devresinde beden eğitimi öğretmeni açığı giderilme çalışmaları başarılı sonuçlar doğurarak bu açık giderilmeye çalışılmaktadır.

Tablo 11- İlköğretim okullarımızın 2.devresinde öğrencileri beden eğitimi derslerinin tatmin edip etmediğini gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	143	89
Hayır	17	11
Toplam	160	100

İlköğretim 2.devresinde beden eğitimi derslerinden yeterince tatmin olanlar % 89 oranındadır. Beden eğitimi

öğretmeni olan okullarımızda beden eğitimi derslerinden yeterince tatmindirler. Ancak % 11 civarında beden eğitimi derslerinden tatmin olmamaktadırlar.

Tablo 12- Beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmen-lerin hizmet yıllarını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
1-3 Yıllık	8	4
4-6 Yıllık	13	6
6-10 Yıllık	18	8
10 Yııldan fazla	185	82
Toplam	224	100

İlköğretim okullarımızın 1.devrede beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin hizmet yılları % 82.lik bir oranı hizmetlerinin 10x yıldan fazla olduklarını ifade etmektedirler. Bu meslek hayatlarında deneyimli olduklarının göstergesidir.

Tablo 13- Sınıf öğretmenlerinin cinsiyetini belirten tablo

Gruplar	f	%
Erkek	96	43
Bayan	128	57
Toplam	224	100

İlköğretim okullarında beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin % 57'i bayan, % 43'ü ise erkektir. Bu sebeptendir ki beden eğitimi derslerini % 57'lik bir oranla bayan öğretmenler yürütmektedirler. Tablo 14- Öğretmenlerin beden eğitimi branş öğretmeni olup olmadıklarını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	5	2
Hayır	219	98
Toplam	224	100

Öğretmenlerin % 2'si beden eğitimi branş öğretmeni olduklarını ifade etmişlerdir. Tablo 9'da ilköğretim okullarında beden eğitimi dersini yürüten öğretmenlerinin beden eğitimi branş öğretmeni olup olmadıklarına ait sorduğumuz soruda % 14'nün derslerini beden eğitimi branş öğretmeni yürütmektedir. Tablo 14'de ise öğretmenlere sorduğumuz aynı soruda ise % 2'nin branş öğretmeni oldukları ortaya çıkmıştır. Bu iki tablo'da çıkan farklı sonuçlar % 2'lik beden eğitimi branş öğretmeni olan öğretmenler bir kaç okulda derse girdiklerini gözlemiş olduk. Böylece öğretmenlerin verdikleri cevap'ta fazla gözükmektedir.

Tablo 15- Beden eğitimi derslerine beden eğitimi branş öğretmenlerinin girmesiyle ilgili tablo.

Gruplar	f	%
Evet	210	94
Hayır	14	6
Toplam	224	100

İlköğretim okullarının sınıf öğretmenleri % 94 oranında, beden eğitimi derslerini beden eğitimi branş öğretmenlerinin yürütmesini istemektedirler.

Tablo 16- Öğretmenler beden eğitimi dersinin eğitimin bir parçası olup olmadığını ifade eden tablo.

Gruplar	f	%
Evet	215	96
Hayır	9	4
Toplam	224	100

Öğretmenlerimizin % 96'sı beden eğitimi derslerinin eğitimin bir parçası olarak gördüklerini ifade etmektedirler.

Tablo 17- Eğitsel oyunlarla ilgili kurs, seminer gibi toplantılara katılma oranını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	179	80
Hayır	45	20
Toplam	224	100

Öğretmenlerin % 80'ni eğitsel oyunlarla ilgili kurs ve seminerlere katılmak istediklerini

bildirmişlerdir. Bu da beden eğitimi dersine olan ilgilerini göstermektedir.

Tablo 18- İlköğretim kütüphanelerinde beden eğitimi ve oyun öğretimi ile ilgili kitap, derginin olup olmadığını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	73	33
Hayır	151	67
Toplam	224	100

İlköğretim okullarının mevcut kütüphanelerinde beden eğitimi ve oyun öğretimi ile ilgili yayınların % 67'inde bulunmadığını gerçeğini savunmuşlardır. Bu konuda istenilen biçimde araştırma yapmak için, yayın eksikliği sorundur.

Tablo 19- İlköğretim okullarının kütüphanelerinde spor branşlarına özgü yayınların olup olmadığını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	17	8
Hayır	207	92
Toplama	224	100

İlköğretim okullarımızın kütüphanelerinde spor branşlarına özgü yayınlar % 92 oranında bulunmaktadır.

Tablo 20- İlköğretim okulul.devresi beden eğitimi derslerinde başka uygulamaların yapılıp yapılmadığını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Evet	39	17
Hayır	49	22
Arasına	136	61
Toplam	224	100

Sınıf öğretmenlerimizin % 17'si hiç bir suretle beden eğitimi dersi yerine başka konu işlemediklerini söylemektedirler. Ancak % 22'si işlediklerini, % 61'i ise arasına işlediklerini savunmuşlardır. Bu durumda amacına uygun ders işleyenlerin sayısı % 17'i geçmemektedir.

Tablo 21- Öğrencilerin başarı durumlarını gösteren tablo.

Gruplar	f	%
Çok iyidir	79	35
Orta	137	61
Başarısız	8	4
Toplam	224	100

Öğretmenlerimiz sportif faaliyet gösteren öğrencilerin başarı durumları diğer öğrencilere nazaran % 35'nin çok iyi olduğunu, % 61'nin orta düzeyde, ancak % 4'non başarısız olduğunu ifade etmektedirler. Bu da sportif uğraşlar öğrencilerin başarısız olmalarına önemli bir etken olmamaktadır, gerçeği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 22- Hasta ve özürlü öğrencilerin sağlık muayenesi sonucu beden eğitimi dersine katılmayı belirleyen tablo.

Gruplar	f	%
Evet	74	33
Hayır	40	18
Arasına	110	49
Toplam	224	100

Öğretmenlerimiz % 33 oranında katılmayı sağladıklarını, % 18 katılmayı sağlamadıkları, % 49 oranında ara sıra katılmayı sağladıklarını belirtmişlerdir.

İlköğretim 1.devrede beden eğitimi derslerinde top- la ilgili hareketlerin uygulanıp uygulanmadığı (Tablo 23) konusunda açıklık getirilmiştir.

Top atma alıştırmalarını % 45 oranında, top fırlat- ma alıştırmalarını % 65 oranında, top yakalama alıştırmala- rını % 72 oranında, top zıplatma alıştırmalarına % 67 ora- nında, topa vurma alıştırmaları % 63 oranında, sağlık top- larıyla çalışmalara % 22 oranında, basit figürlü şarkılı

Tablo 23- Beden eğitimi derslerinde bazı konuların uygulanıp uygulanmadığını gösteren tablo.

Sorular	Evet	%	Hayır	%	f	% Toplam:
Top atma alıştırmaları yaptırıyorsunuz	100	45	124	55	224	100
Top fırlatma alıştırmaları yaptırıyorsunuz	145	65	79	35	224	100
Top yakalama alıştırmaları yaptırıyorsunuz	162	72	62	28	224	100
Top zıplama alıştırmaları yaptırıyorsunuz	150	67	74	33	224	100
Top vurma alıştırmaları yaptırıyorsunuz	140	63	84	37	224	100
Sağlık toplarıyla çalışmalar yaptırıyorsunuz	50	22	174	78	224	100
Basit figürlü şarkılı oyunlar uygulatıyorsunuz	52	23	172	77	224	100
Basit figürlü halk oyunları uygulatıyorsunuz	100	45	124	55	224	100
Atmalarla ilgili taklit ve oyunlar uygulatıyorsunuz	157	70	67	30	224	100
Atma ve fırlatma hareketlerini kapsayan oyun ve yarışmalar uygulatıyorsunuz	122	54	102	46	224	100

oyunları % 23 oranında, basit figürlü halk oyunları % 45 oranında, atmalarla ilgili taklit ve oyunlar % 70 oranında, atma ve fırlatma hareketlerini kapsayan oyun ve yarışmalar % 54 oranında uygulamaktadırlar.

Tablo 24- Spora yönelmede beden eğitimi derslerinde uygulanan sportif eğitsel oyunlarının rolünü gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Evet	Hayır	Toplam
Öğretmen	f	211	13	224
	%	94	6	100
Öğrenci	f	88	72	160
	%	55	45	100

χ^2 : 83.1959^{**} (P<0,01)

SD : 1

Beden eğitimi derslerindeki sportif eğitsel oyunların uygulanmasının öğrencilerin spora yönelmelerinde yapının olduğunu kabul veya red etme, öğrencilerle öğretmenler arasında farklılık gözlenmektedir. (P<0,01) Aynı şıklara verilen cevaplarda oran önemli derecede zayıftır.

Verilen cevaplar ile test grupları arasında ilişki katsayısı % 42 olup, bu ilişki düzeyi yüksek bulunmuştur.

Bu sonuca göre öğretmenlerin büyük çoğunluğu sportif eğitsel oyunların öğrencilerin spora yönelmelerinde önemli bir rol oynadığını kabul etmelerine rağmen, öğretmenler bu oyunları beden eğitimi derslerinde uygulamadıkları için öğrencilerin sportif eğitsel oyunlar hakkındaki kanaatleri üzerinde olumlu bir etki bırakmamışlardır.

Tablo 25- Basketbol ile ilgili temel duruşlar top tutma turnike yapma, çemberden dönen topları yakalayabilme gibi hareketlerin uygulanıp uygulanmadığını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		zaman zaman uygulandı	hiç uygulanmadı.	saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.	Toplam
Öğretme	f	59	45	120	224
	%	26	20	54	100
Öğrenci	f	54	63	43	160
	%	34	39	27	100

χ^2 : 29.7553 (P<0,01)

SD : 2

İlköğretim okullarının 2.devresinde (Orta öğretim) spor yapan öğrencileri ile beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerine basketbol ile ilgili tablo 25'de ifade edilen sorular yöneltilerek, alınan cevap ve istatistiki bilgiler öğretmen-öğrenci iki yönlü tabloda gösterilmiştir. Çıkan sonuçta önemli derecede farklılık gözlenmektedir.(P<0,01) Aynı şıklara verilen cevaplarda oran önemli derecede zayıftır. Verilen cevaplar ile test grupları arasında ilişki katsayısı % 27'dir. Bu da istatistiki olarak önemli bir ilişki düzeyini yansıtmaktadır.

Bu sonuca göre basketbol ile ilgili konular tam anlamıyla uygulanmadığı ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri genellikle saha ve malzeme eksikliğini öne sürmüşlerdir. Spor yapan öğrenciler ise genellikle "hiç uygulanmadığını" ifade etmektedirler.

Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunlardan,
1- Belirlenmiş alan içerisinde bire bir top sürerken,
topu gizleme ve çelme

- 2- Belirlenmiş alan içerisinde iki kişi paslaşarak top sürerken bir kişinin topu çelmesi
- 3- Top sürerken, paslaşarak on sayı oyunu oynamak, gibi oyunların uygulanıp uygulanmadığı aşağıdaki tabloda ifade edilmiştir.

Tablo 26- Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmadığını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Bazıları uygulandı	hiç uygulandı.	saha ve malzeme eksikliğinden uygulandı.	Toplam
Öğretmen	f	23	87	114	224
	%	10	39	51	100
Öğrenci	f	53	57	50	160
	%	33	36	31	100

* *

χ^2 : 33.4019 (P<0,01)

SD : 2

Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunların bazılarının uygulanıp uygulanmadığının nedenleri üzerine sorduğumuz soruda Tablo 26'da öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmektedir.(P<0,01) Başka bir açıklama ile öğrenci ve öğretmenlerin aynı soru şıklarına verdikleri cevap arasında görüş birliği zayıftır.

Alınan cevaplar ile test grupları arasındaki ilişki katsayısı % 28 olup, istatistikî olarak önemlidir. Bunun nedeni tablo 26'da görüldüğü gibi basketbol sporuna hazırlayıcı oyunlar beden eğitimi derslerinde pek uygulanmadığı gözlenmektedir. Sınıf öğretmenleri sebep olarak en çok " Basketbol saha ve malzeme eksikliğinden" kaynaklandığını belirtmişlerdir. Öğrenciler ise daha çok

"hiç uygulanmadı" diye ifade etmişlerdir. Çünkü öğrenciler ders uygulanmasında malzeme eksikliğini birinci derecede önemli görememektedirler.

Tablo 27- Voleybol ile ilgili bazı teknik konuları uygulanıp uygulanmadığını gösteren Öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Bazılarını uyguladık.	hiç uygulandı.	saha ve malzeme eksikliğinden uygulandı.	Toplam
Öğretmen	f	56	79	89	224
	%	25	35	40	100
Öğrenci	f	85	44	31	160
	%	53	28	19	100

$\chi^2 : 34.2417(P<0,01)$

SD : 2

Voleybol sporunun temelini oluşturan bazı tekniklerin uygulanıp uygulanmadığını, yöneltmiş olduğumuz soruda tablo 27'de öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmektedir.(P<0,01) Başka bir ifadeyle aynı soru şıklarından alınan cevaplar arasında fikir birliği olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Cevap grupları ile test grupları arasındaki ilişki katsayısı % 28 olup, istatistiki olarak önemli bulunmuştur. Öğretmenler % 25 oranında "Bazılarını uyguladık" % 40 oranında "saha ve malzeme eksikliğinden" uygulayamadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrenciler ise % 53 oranında "Bazılarını uyguladık" % 28 oranında "hiç uygulanmadı" % 19 oranında ise "saha ve malzeme eksikliğinden" uygulanmadığı kanaatine varmışlardır. Bu farklı oranların analizi göstermiştir ki test gruplarının yönelttilen soruya aynı cevabı vermedikleri, başka bir

ifadeyle voleybol sporunun temel tekniklerinin uygulanmayışı konusunda öğrenci öğretmen fikirleri birbirlerini desteklememektedir.

Tablo 28- Voleybol sporuna hazırlayıcı oyunları uygulanıp uygulanmadıklarını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Bazılarını uyguladık.	hiç uygulamadı.	saha ve araç-ger. eksikliğinden uygulamadı.	Toplam
Öğretmen	f	49	83	92	224
	%	22	37	41	100
Öğrenci	f	70	50	40	160
	%	44	31	25	100

**
 $\chi^2 : 22.3324 (P<0,01)$
SD : 2

Voleybol sporuna hazırlayıcı oyunların bazılarının uygulanıp uygulanmadığını sorduğumuz soruda tablo 28'de öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmektedir.($P<0,01$) Verilen cevaplar ile test grupları arasında ilişki katsayısı % 23'tür. Bu ilişki düzeyinin istatistiki olarak önemli olduğu belirlenmiştir. Bu da gösteriyor ki yöneltilen soruya dair alınan cevaplar test gruplarına göre bir bağımlılık göstermektedir.

Voleybol ile ilgili eğitsel oyunların tam anlamıyla uygulanmadığı ortaya çıkmıştır. Ancak verilen cevaplar arasında öğretmenler % 41 oranında uygulanmamasının nedenini "saha ve malzeme eksikliğine" dayandırmaktadırlar. Öğrenciler ise aynı nedeni % 25 olarak değerlendirmişlerdir. Şıklar arasındaki farklılığın çıkması öğrencilerin konunun tam anlamıyla kavrayamadıklarını gözlemekteyiz.

Tablo 29- Hentbol ile ilgili bazı teknik konuların uygulanıp uygulanmadığını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Bazılarını uyguladık.	hiç uygulamadı.	saha ve malzeme eksikliğinden uygulamadı.	Toplam
Öğretmen	f	30	82	112	224
	%	13	37	50	100
Öğrenci	f	55	60	45	160
	%	34	38	28	100

χ^2 : 29.5067 (P<0,01)

SD : 2

İlköğretimde beden eğitimi müfredatında mevcut bulunan ve uygulanması gereken hentbol ile ilgili konuların uygulanıp uygulanmadığını tablo 29'da istatistiki bilgiler öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo'da ortaya çıkmıştır.

Bu bilgiler doğrultusunda yukarıdaki konular verilmeyerek öğretmen-öğrenci arasında fikir farklılığı yoktur, şeklindeki hipotez red edilmiştir.(P<0,01) Yani beden eğitimi derslerinde hentbol ile ilgili konuların verilmediği ifade edilmektedir.

Ayrıca cevap şıkları ile test grupları arasında ilişki katsayısı % 26 olup, bu ilişki düzeyi cevap unsurlarının test gruplarına göre önemli düzeyde değiştiğini açılmaktadır.

Bu sonuca göre hentbol ile ilgili konular genellikle "hiç uygulanmadı", "saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı" öğretmenler her ikisini toplam % 87 olarak cevaplamışlardır. Öğrenciler ise % 66 oranında ifade etmişlerdir.

Tablo 30- Hentbole hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili sonuçları gösteren öğretmen öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		Bazılarını uyguladık.	hiç uygulamadı.	saha ve malzeme eksikliğinden uygulamadı.	Toplam
Öğretmen	f	82	63	79	224
	%	37	28	35	100
Öğrenci	f	69	46	45	160
	%	43	29	28	100

χ^2 : 2.4958 (P>0,05)

SD : 2

Hentbole hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili sorumuzda öğretmen-öğrenci cevapları arasında istatistiki olarak fark bulunmamıştır. Yani test gruplarına verilen cevaplar arasında görüş birliği vardır.(P>0,05) Verilen cevaplar ile test grupları arasındaki ilişki düzeyi % 8 bulunmuş ve bu ilişkinin istatistiki olarak önemli olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu bilgilere göre yöneltilen ilgili soruya test gruplarının verdiği cevaplar arasında fikir birliği bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle alınan cevaplar test gruplarına bağlı olarak değişiklik göstermemektedir.

Tablo 31- Futbol ile ilgili bazı teknik konuların uygulanıp uygulanmadığını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		zaman zaman bazılarını uyguladık.	hiç uygulanmadı.	araç ve gereç eksikliğinden uygulanmadı.	Toplam
Öğretmen	f	61	123	40	224
	%	27	55	18	100
Öğrenci	f	116	25	19	160
	%	72	16	12	100

$\chi^2 : 81.0413$ (P<0,01)

S.D: 2

Futbol ile ilgili bazı teknik konuların uygulanıp uygulanmadığını istatistiki bilgiler öğretmen-öğrenci iki yönlü tabloda cevaplar arasında önemli derecede farklılık gözlenmektedir. (P<0,01) Verilen cevaplarla test grupları arasında ilişki katsayısı % 42 olup istatistiki olarak önemli bir sonuç çıkmıştır. Bu konu öğrencilerin cevapları arasında "zaman zaman bazıları uygulandı" cevabı genellikle ifade edilmiştir. Öğretmenler ise çoğunlukla uygulanmadığını savunmuşlardır. Sonuçta tam amacına uygun uygulanmamıştır. Bu sonuçlarda gösteriyorki futbol ile ilgili temel beceriler edinebilme konusunda öğretmen ve öğrenci fikirleri birbirlerine paralel değildir.

Tablo 32- Futbola hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmadığını gösteren öğretmen-öğrenci iki yönlü tablo.

Gruplar		zaman zaman bazılarını uyguladık.	hiç uygulanmadı.	araç-gereç eksikliğinden uygulanmadı.	Toplam
Öğretmen	f	43	111	70	224
	%	19	50	31	100
Öğrenci	f	105	36	19	160
	%	66	22	12	100

$$\chi^2 : 85.1619 \text{ (P<0,01)}$$

$$SD : 2$$

Futbola hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmadığını tablo 32'de öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmektedir. (P<0,017

Sunulan cevaplar ile test grupları arasında ilişki katsayısı % 43 olup istatistiki olarak yüksek bir ilişkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu ilişki düzeyi gösteriyorki alınan cevaplar veya test gruplarının soruya karşı olan ilgileri büyük ölçüde birbirleriyle tezat oluşturmaktadır.

Alınan sonuçlara göre yöneltilen sorunun muhtemelen öğrenci tarafından net olarak anlaşılmadığı izlenimi ortaya çıkmıştır. Zira futbola hazırlayıcı oyunların öğretmenler tarafından % 50 oranında hiç uygulanmadığı görüşü yaygın iken öğrencilerin % 66 gibi yüksek bir oranla zaman zaman bazılarının uygulandığı görüşü ağırlıklı olarak tespit edilmiştir.

5-TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmamıza konu olan "İlköğretim öğrencilerinin spora yönelmelerinde sportif amaçlı eğitsel oyunların rolü"ne ilişkin toplanan veriler doğrultusunda yapılan yorumlar ve buna dayalı olarak geliştirilen öneriler bu bölümde verilmektedir.

"Bugünkü inanişaya göre ileriki yıllarda sporda başarıya ulaşabilmenin temeli çocukluk yıllarından itibaren spora başlanmasında yatmaktadır" (4).

İlköğretim 1.devresinde spora başlayanlar toplam % 82 oranındadır. İkinci devrede ise % 18.dir. Çocuklar çoğunlukla spora başlanması gereken yaşta yönelmektedirler. (Tablo 1) Spora yönelen öğrencilerin yönelme faktörlerinden bir diğeri de anne ve babaların eğitim durumlarıdır. Nitekim annelerin % 89'a yakın kısmı eğitim görmemişlerdir. İlk ve Ortaokul eğitimi görmüş olanlar, (Tablo 3) sırasıyla % 7 ve % 4 dür. Annelerin Lise ve Yüksekokul tahsili olanına rastlanmamasına rağmen, babaların eğitim durumları ise % 53 İlkokul, % 11 Ortaokul, Lise mezunu ise % 3 nü oluşturmaktadır. Buna paralel olarak anne ve babaların çalışıp çalışmadıklarına baktığımızda, (Tablo 4) annelerin % 92'si ev hanımı babaların ise % 78'nin bir işte çalıştığını ve eğitim gören babaların sayısı ile paralellik gözlenmektedir.

Sporcu öğrencilerin sporla uğraşmaları sırasında sadece % 66'nın ailelerinden teşvik gördüğü ifade edilmektedir. Öğrencilerin spora yönelme faktörlerinin çeşitli olduğu ve en büyük etkiyi % 28 i olarak ailelerin verdiği gözlenmektedir. (Tablo 6) Ayrıca okuldaki öğretmeni % 21, arkadaşları % 18, İlköğretimde 1.devredeki beden eğitimi dersleri % 22 etkili olup ikinci derecede önemlidir. IV.Radyo ve Basının etkisi ise % 11 civarındadır. Ailelerin eğitim seviyelerinin düşük olmasına rağmen, çocukların spora başlamalarında en büyük rolü oynadıklarını gözlemekteyiz.

Öğrenciler mezun oldukları okuldaki beden eğitimi dersi araç-gereçlerinin spor yapmaları için; % 69

oranında yetersiz olduğunu ve tam amacına uygun ders uygulanmadığı gerçeği savunulmuştur. (Tablo 7) İfade edildiğine göre (Tablo 9) yine beden eğitimi derslerini yürüten öğretmenler % 86 oranıyla sınıf öğretmeni olduğu, yani beden eğitimi ve spor konusunda herhangi kurs ve seminere katılmayan spor kariyeri yapmayan ve bu alanda branş öğretmeni olmayan sınıf öğretmenleri oldukları belirtilmektedir.

İlköğretim 2.devresindeki öğrenciler beden eğitimi branş öğretmenlerinin % 89 oranında bulunduğunu (Tablo 10) ve yine beden eğitimi derslerinden bu oranda tatmin olduklarını ifade etmektedirler. (Tablo 11)

İlköğretim okullarımızın 1.devresinde beden eğitimi derslerine giren sınıf öğretmenlerinin % 82'nin meslekte en az on yıldan fazla olması, bu alanda tecrübeli olduklarının bir göstergesidir. (Tablo 12) İlköğretim Okulları 1.devrede 224 sınıf öğretmenin % 57'nin bayan olması (Tablo 13) beden eğitimi derslerinin uygulamalı kısımlarında etkin rol oynamamaları ile doğru orantılıdır. Bu öğretmenlerden ancak % 2'i beden eğitimi branş öğretmenidir. Bu sayı derslerin amacına uygun işlenmesi için çok yetersiz bir orandır. Bu nedenle beden eğitimi derslerinin branş öğretmeni tarafından verilmesi gerektiği, sınıf öğretmenleri tarafından (%94) belirtilmektedir. (Tablo 15) Mehmet Sezen bu konuda yapmış olduğu araştırmasında beden eğitimi uygulamaları, bu alanda eğitim görmüş kişiler tarafından yürütülmesi halinde daha olumlu sonuçlar vermektedir. Bu çalışmada ilköğretim düzeyi çocukların temel motorik özelliklerinden sadece çabuk kuvvet, esneklik ve sıçrama kuvveti ölçülmüş ve sonuçlar beden eğitimi derslerini yürüten branş ve sınıf öğretmenlerine göre karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara ve yapılan karşılaştırmalara göre beden eğitimi dersleri branş öğretmeni tarafından yapılan sınıflardaki öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha başarılı olduğunu gözlemiştir(23).

Sınıf öğretmenlerimiz; eğitsel oyunlarla ilgili kurs, seminer gibi toplantılar düzenlenirse katılmak ister misiniz sorusuna (Tablo 17) % 80 oranında katılmayı

düşündüklerini bu alandaki eksikliklerini gidermeyi, bildirmişlerdir. Ayrıca okul kütüphanelerinde beden eğitimi ve sporla ilgili kitap ve yayın eksikliğinin olduğunu da vurgulamışlardır.

Araç gereç eksikliği ve bu alanda bilgi eksikliği nedeniyle beden eğitimi derslerinin ne düzeyde işlendiği, bu derslerde başka konular işlemek gibi uygulamalar yapıyor musunuz sorumuza (Tablo 20) verilen cevap çok manidardır. Bu duruma sıcak bakanların oranı % 78. dir. Bu demektir ki; programda bulunan beden eğitimi dersleri işlenmeyerek bu dersler başka konularla doldurulmaktadır. Haftalık ders saatini ne kadar artırma çabası içerisine girilse dahi uzman branş öğretmeni ve araç gereç eksikliği giderilmedikçe bu sonuç kaçınılmazdır.

Aileler; eğitim-öğretim gören çocukların sporla fazla uğraştıkları takdirde derslerdeki başarı oranlarının düşeceği kanaatinde dirler. Oysa ki "Sportif oyunlara düzenli katılan çocukların derslerinde daha başarılı oldukları saptanmıştır"(5). Bu konuyla ilgili soruyu öğretmenlerimize yönelttiğimizde (Tablo 21) sportif faaliyet gösteren öğrencilerin diğerlerine nazaran % 35'nin çok iyi, % 61 orta derecede olduğunu ancak % 4'nün başarısız olduğu anlaşılmıştır. Genelde sporcu öğrencilerin başarılı oldukları, sporun diğer dersleri önemli derecede olumsuz yönde etkilemediği gerçeği ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi derslerinde top'la ilgili alıştıırma ve oyunların uygulanması sınıf öğretmenlerin bilgi ve becerileri doğrultusunda, araç gereç durumunun mevcut olması halinde genelde uygulandığı ifade edilmektedir. (Tablo 23)

İlköğretim okulları 1.devre beden eğitimi derslerinde sportif eğitsel oyunların uygulanmasının öğrencilerin spora yönelmelerindeki payının büyük olduğunu, öğretmenler büyük bir çoğunlukla (% 94 lük bir oranla) desteklemişlerdir. Öğrencilerin aynı soruya verdikleri cevap önemli derecede zayıftır. Cevaplar

arasında farklılık gözlenmektedir. ($P < 0,01$) Öğrencilerin bu konuda öğretmenler gibi yüksek derecede desteklemediklerinin nedeni, sınıf öğretmenleri sportif oyunları beden eğitimi derslerinde yeterince uygulamadıkları için, öğrencilerin sportif eğitsel oyunlar hakkındaki kanaatleri üzerinde olumlu bir etki bırakmamışlardır. (Tablo 24)

Basketbol sporu ile ilgili temel teknik ve hareketlerin beden eğitimi derslerinde uygulanıp uygulanmaması konusunda alınan cevaplar arasında önemli derecede farklılık gözlenmiştir ($P < 0,01$) Bu sonuca göre basketbol sporunun derslerde tam anlamıyla uygulanmadığı gerçeği ortaya çıkmıştır. Sınıf öğretmenleri, bunu saha ve malzeme eksikliğine bağlamaktadırlar. Basketbol sporuna hazırlayıcı eğitsel oyunlar da, beden eğitimi derslerinde pek uygulanmamıştır. Nedeni yine saha ve malzeme eksikliği olarak gösterilmiştir. Bu konuda öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmiştir. ($P < 0,01$) Öğrenciler malzeme eksikliğini birinci derecede önemli görememektedirler. (Tablo 26)

Voleybol ile ilgili temel tekniklerin uygulanıp uygulanmaması konusunda öğretmen ve öğrencilerin cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmiştir. ($P < 0,01$) öğrenci-öğretmen ifadeleri birbirini desteklememektedir. (Tablo 27) Ayrıca Voleybole hazırlayıcı eğitsel oyunların uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili cevapta yine farklılık gözlenmiştir. ($P < 0,01$) Sonuçta, Voleybol ile ilgili eğitsel oyunların tam anlamıyla uygulanmadığı ortaya çıkmıştır. (Tablo 28)

Hentbol temel tekniklerinin beden eğitimi derslerinde verilmediği gerçeği savunulmuş, öğretmen ve öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında farklılık olmasına rağmen bu temel tekniklerin dışında, Hentbole hazırlayıcı oyunların uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili sorumuzda (Tablo 30) öğretmen-öğrenci cevapları arasında istatistiki olarak fark bulunmamıştır. ($P > 0,05$) Öğretmen ve öğrenciler cevap şıklarını aynı oranda cevaplıyarak

genelde Hentbole hazırlayıcı anlamda oyunlara yer verilmediği hususunda öğrenci-öğretmen ittifakı gözlenmiştir.

Futbol ile ilgili temel beceri, edinme ve tekniklerin uygulanmasına öğrenciler olumlu cevap vermelerine rağmen, öğretmenler bunların uygulanmadığını ifade etmişlerdir. Verilen cevaplar arasında önemli derecede farklılık gözlenmiştir. ($P < 0,01$) Öğrencilerin genelde plastik topa çift kale futbol oyunu oynamaları onlarda, muhtemelen tüm beceri ve tekniklerin kazanıldığı düşüncesini doğurmuştur. (Tablo 31)

Futbola hazırlayıcı oyunların bazılarının uygulanıp uygulanmamasıyla ilgili sorumuzda öğretmen-öğrenci cevapları arasında önemli derecede farklılık gözlenmiştir. ($P < 0,01$) Alınan sonuçlara göre yöneltilen sorunun öğrenciler tarafından tam anlamıyla anlaşılmadığı izlenimi ortaya çıkmıştır. Futbola hazırlayıcı oyunların öğretmenler tarafından % 50 oranında hiç uygulanmadığı görüşü yaygın iken öğrenciler de % 66 gibi yüksek bir oranla zaman zaman bazılarının uygulandığı görüşü ağırlıklı olarak tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; İlköğretimde tam amacına uygun beden eğitimi derslerinin yürütülmediği gerçeği ortaya çıkmıştır. Bunu etkileyen faktörler, başta branş öğretmenin bulunmaması, araç-gereç ve malzeme eksikliği gibi sebeplerdir. Çocukların gereken yaşta spora yönelmelerinde beden eğitimi branş öğretmenin en büyük rolü oynayacağı muhakkaktır. Araştırmamızda bu eksiklik nedeniyle spora yönelen çocuklara en büyük desteği, eğitim durumları düşük olmasına rağmen aileleri vermektedirler. Beden eğitimi branş öğretmenin yeterli sayıda bulunması, araç-gereç ve malzemenin yeterli olması, beden eğitimi derslerinin müfredata göre işlenmesi, bu derslerde sportif eğitsel oyunlara yer verilmesi çocukların spora yönelmelerinde en büyük payı oluşturacaktır.

Sınıf öğretmenlerimiz de bu gerçeği savunarak beden eğitimi derslerinde, sportif amaçlı eğitsel oyunların

amacına uygun şekilde verildiği takdirde çocukların spora yönelmelerinde büyük etken olacağını savunmuşlardır.

John Locke eğitim ve öğretimde oyunun etkinliğini savunarak; "Derslerin daha çekici olmasını istiyorsanız çocuğun ilk yaşlardaki oyun içgüdülerinden faydalanınız" der (21).

Eğitsel sportif oyunlar geliştirilerek uygulandığında; fiziksel, zihinsel, ruhsal gelişimi etkilemektedir. Bu şekildeki uygulama, çocuğu zorlamadan, monotonluktan uzaklaştıracak ve böylece özgüven kazanmalarına büyük oranda etki edecektir

Çocuklara gerektiği yaşlarda sportif özellikler kazandırılarak, yetenekleri doğrultusunda bilimsel verilere dayalı olarak yönlendirilmeleri, uzman beden eğitimi branş öğretmeni tarafından gerçekleştirilebilir. Bu alanda uzman olmuş lisans mezunu beden eğitimi öğretmenlerinin ilköğretimde görevlendirilmeleri çocukların hem spora yönelmelerinde ve hem de bu alanda başarılı olmalarında çok etkili olacaktır.

Hacettepe Üniversitesince 24-25 Mayıs tarihlerinde Antrenman bilgisi sempozyumuna katılan spor uzmanı İngiliz Rod, THORPE ile Hollandalı Villem Van MECHELEN'e bu konuda ülkelerindeki varolan yapısı ve öngörülen yapı değişikliğini şöyle izah etmişlerdir.

Rod, THORPE "İngiltere'de beden eğitimi derslerini sınıf öğretmeni yürütmektedir. Spora yönlendirme durumu beden eğitimi öğretmenleri okul dışı saatlerinde yapmaktadırlar. Beden eğitimi öğretmenlerinin antrenörlük kariyerleri mevcuttur. Antrenörler vakfı bu duruma önemli ölçüde destek vermektedir".

Villem Van MECHELEN "Hollanda'da beden eğitimi derslerine 1991 Ağustos ayından itibaren ilkokula beden eğitimi derslerine ilk 6 yıl içerisinde tamamen beden eğitimi branş öğretmeninini gireceğini belirten yasa çıkmıştır". diye ifade etmişlerdir. Bu demektir ki Ülkemizde de artık bu konuda önemli gelişmeler gerçekleştirilmesi kaçınılmazdır. Şu ana kadar ilgili

dersleri sınıf öğretmeni yürütmekle beraber, istekli ve yetenekli sınıf öğretmenleri hizmet içi eğitim kurslarından geçirilerek branş öğretmeni olarak ilköğretim okullarında yerlerini almışlardır. Bunun yanısıra günümüzde eğitim yüksekokulları 4 yıllığa çıkarılarak üçüncü sınıftan itibaren beden eğitimi yan alan açılmış toplam 4 yarı yılda 8 kredi saat beden eğitimi ve sporla ilgili dersler konularak, bu alana sertifikalı sınıf öğretmeni yetiştirilmeye çalışılmaktadır. Yeterli olmamakla birlikte başlangıç olarak sevindirici ve umutlandırıcıdır.

İlköğretim okullarına esas itibariyle, 4 yıllık lisans mezunları öğretmen olarak görevlendirilmelidir. Ayrıca antrenörlük kariyeri olan beden eğitimi öğretmenini bu sahaya çekmek için gerekli çalışmalar yapılmalı ve işe mutlaka cazibe kazandırılmalıdır.

İlköğretimde beden eğitimi uygulamalarında kullanılabilecek ders araçlarının günün şartlarına uygun olarak bulundurulması çareleri aranmalıdır.

Üniversitelerimiz; Eğitim fakülteleri bünyelerinde bulunan ~~beden~~ ~~Eğitimi~~ ve ~~Spor~~ ~~Bö~~lümleri ders programlarında mevcut bulunan eğitsel oyun ders saatlerini artırmalı, sportif eğitsel oyunlara daha fazla yer vermelidirler.

Ayrıca ilköğretim okullarında tüm öğrencilere beden eğitimi dersleri içerisinde yeteneğini tanıyabileceği şekilde yaygın ve etkin bir beden eğitimi programının yapılması bir ihtiyaçtır. Sportif yeteneği beden eğitimi öğretmeni tarafından tespit edilen çocuğun okul dışında yönlendirilmesi ve gençlik ve spor il müdürlüğü tesislerinin daha iyi imkan, ve antrenörle donandırılarak, çocukların istifadesine sunulması bu alanda istenen başarıyı yakalamamızı daha da kolaylaştıracak ve ülkemiz adına büyük faydalar sağlayacaktır.

ÖZET

Spora erken yaşta başlamanın önemi günümüzde tartışmasız kabul edilmektedir. Spor bir ülkenin uluslararası statüsünü tayinde çok önemli bir faktör olup, Dünya arenasında propaganda ve yarış vasıtası olarak kullanılmaktadır. Bu arenada boy göstermek isteyen milletler spordaki başarı grafiklerini yükseltmek yollarını aramaktadırlar. Ülkemizin bu arenada layık olduğu yere ulaşabilmesi için sporda başarı yollarını araması ve mutlaka başarıyı yakalaması gerekmektedir. Hiç şüphesiz sporda başarının yakalanması tesis, araç, teknik bilgi vb. bir takım faktörlere bağlı olmakla beraber, bugün artık sporda tecrübe ve işe erken yaşta başlamanın önemi daha net olarak anlaşılmıştır.

Ülkemizde çocukla, planlı olarak karşılaştığımız çağ, zorunlu eğitim dediğimiz ilköğretim çağıdır. Dolayısıyla çocuk planlı olarak bedensel etkinliklerle bu dönemde tanışmaktadır. İlköğretim okullarımızda haftada üç ders saati bedensel etkinliklere yer ayrılrsa da, bu derslerin amacına uygun olarak ve layıkıyla işlenmediğini 224 sınıf öğretmeni ve 160 sporcu öğrenciye yönelttiğimiz anketlerle tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu derslerin amacına uygun işlenmesinde; sınıf öğretmenlerinin bu alanda bilgi ve beceri eksikliği yanında branş öğretmenlerinin de yok denecek kadar az olmasının yanı sıra araç, tesis ve teknik donanım yetersizliğinden etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmamızda ayrıca sportif amaçlı eğitsel oyunlara gereken önemin verilmediği bunun da en önemli sebebinin branş öğretmeni eksikliğine dayandığı vurgulanmıştır.

Spora yönelmede ailelerin derslerden daha etkili oldukları beklenmedik bir sonuç olarak ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi beden eğitimi derslerinin amacına uygun olarak işlenmediğine bağlanabilir.

İlköğretim okullarında beden eğitimi derslerinin amacına uygun olarak işlenmesi için lisans mezunu branş

öğretmenlerinin bu okullara atanması ve bu okullarda beden eğitimi öğretmenliğine cazibe kazandırılması gereği belirtilmiştir. Ayrıca beden eğitimi uygulamalarında kullanılacak ders araçlarının günün şartlarına uygun olarak geliştirilip, okullarımızda bulundurulması ifade edilmiştir. Böylece bütün öğrencilerin beden eğitimi dersleri içerisinde yeteneğini tanıyabileceği şekilde yaygın ve etkin bir beden eğitimi programının geliştirilmesi zaruretine işaret edilmiştir.

Sportif yeteneği tespit edilen çocuğun okul dışında da yönlendirilebilmesi için imkan sağlanması ve önem verilmesi gereği savunulmuştur.

SUMMARY

In the present Century, the importance of beginning sports at an early age has been doubtlessly accepted. Besides playing an important factor at the evaluation of the international status of a country, sports has been used as a means of propaganda and race at the world-Arena. The countries which are willing to show themselves off in that arena are searching for the methods of a higher success at their sports-graphics. Our country, in order to reach the level that it deserves in that arena has to investigate the new ways of gaining success in sports and must be successful at this task. It is inevitable that in order to be successful in sports, a group of factors; for instance, -sports facilities, materials technical knowledge etc.-have to be taken into consideration; And what is more, today it has been very clearly understood that experience, and beginning at an early age are very significant.

In our country, the organized period in which a child lives is the primary-school education period that we call obligatory education period. So a child is introduced with a set of organized physical activities in this period. Although, the primary-school education has left three hours per-week for physical activities, it has been investigated and found out (by questionnaires on 224 teachers and 160 sports-students) that, these lessons have not been demonstrated properly relating to their goals.

In order to carry out a proper demonstration suitable to its goals, the below deficiencies have been found out; the lack of knowledge and skill of class teachers; the branch teachers also has got the same deficiencies besides the inadequacy of materials, sports facilities, and technical equipments. It has been found out that all these factors are effective in achieving a successful result.

In this study, it has been emphasized that the necessary, importance has not been given to the

educational games dealing with sports, and the reason for this is the lack of branch-teachers.

It has been observed-as an unpredictable result-that, the parents (family-life) are more effective than the courses in encouraging the child for sports. This primarily depends on the weak demonstration of the lessons, not related to the general goals of the courses.

In order to fulfill the demonstration of the sport-lessons keeping the general goals in mind in the primary-schools; the undergraduate branch-teachers have to be appointed to the mentioned schools, and it is inevitably necessary to encourage effecton for primary-school physical education teaching. It has been insisted that the materials used in sport-lessons must be necessary and up to date. Finally, the Students will be able to discover their sport abilities during these courses; So an effective and valid physical education program must be developed and used in the Schools.

It has been defenced that the child whose sport abilities had beed discovered must be encouraged after school-life. To do this; the necessary circumutances must be presented to the child.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Sporcu Arkadaşım :

İlköğretim okullarının 1.devresinde Beden eğitimi ve spor etkinlikleri ile ilgili konuların uygulanması ve bu uygulama içinde sportif eğitsel oyunların rolünü araştırmak istiyoruz. Lütfen soruları içtenlikle ve samimi bir şekilde cevaplandırınız. Anket'e isminizi ve okulun adını yazmanıza gerek yoktur.

Not : 1- Kapalı uçlu soruları cevaplandırmada ( ) kutusuna X işareti kullanınız.

2- Açık uçlu soruları cevaplandırmada kısa ve öz olarak cevaplandırınız.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Mustafa ATLI

1- Spora hangi yaşta başladınız ?

2- Kaç yaşındasınız?

3- Anne ve babanın eğitim durumlarını belirtirmisiniz?

Anne ( ) Okumadı ( ) İlk ( ) Orta ( ) Lise ( ) Y.Ok.

Baba ( ) Okumadı ( ) İlk ( ) Orta ( ) Lise ( ) Y.Ok.

4- Anne ve Babanın çalışıp çalışmadığını belirtirmisiniz?

Anne ( ) çalışmıyor ( ) çalışıyor

Baba ( ) çalışmıyor ( ) çalışıyor

- 5- Aileniz size sporla uğraşınız esnasında destek veriyormu?
 Evet Hayır
- 6- Spora yönelmenizde sizi etkileyen faktörler nelerdir?
 Ailem Okuldaki öğretmenim Arkadaşım
 İlköğretim 1.devrede beden eğitimi dersleri
 TV.Radyo-Basın
- 7- Mezun olduğunuz okulda spor araç ve gereçleri spor yapmanız için yeterlimiydi?
 Evet Hayır
- 8- İlköğretim 1.devresinde amacına uygun beden eğitimi dersi aldınız mı?
 Evet Hayır
- 9- İlköğretim 1.devresinde beden eğitimi dersini yürüten öğretmen;
 Beden eğitimi branş öğretmeni idi
 Sınıf öğretmenimizdi
- 10-Şu anda eğitim gördüğünüz okulda beden eğitimi öğretmeniniz var mı?
 Evet Hayır
- 11-Beden eğitimi dersleriniz sizi tatmin ediyor mu?
 Evet Hayır
- 12-Spora yönelmenizde ilköğretim 1.devrede beden eğitimi derslerinde sportif amaçlı eğitsel oyunların etkisi oldu mu?
 Evet Hayır
- 13-İlkokulda beden eğitimi derslerinde mini basketbol ile ilgili temel duruşlar, top tutma, turnike yapma, çemberden dönen topları yakalayabilme gibi hareketleri,
 Zaman zaman uyguladık Hiç uygulanmadı
 Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.

- 14- Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunlardan,
1- Belirlenmiş alan içerisinde bire bir top sürerken topu gizleme ve çelme,
2- Belirlenmiş alan içerisinde iki kişi paslaşarak top sürerken bir kişinin topu çelmesi,
3- Top sürerken, paslaşarak on sayı oyunu oynamak,
( ) Bazılarını uyguladık
( ) Hiç birini uygulamadık
( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.
- 15- Voleybol ile ilgili, temel duruşları yapabilme, yer değiştirme, alttan servis atma, manşet paslaşma servisi manşetle karşılama gibi hareketleri
( ) Bazılarını uyguladık
( ) Hiç uygulanmadı
( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.
- 16- Voleybole hazırlayıcı oyunlardan;
1- Atılan topu parmak veya manşet pasla geri gönderme
2- Beşe beş, iki grup arasında, belirlenmiş saha içerisinde gerili ip üzerinden topu karşılıklı boşluklara atma ve yere düşürmeden tutma
3- Küçük alanlarda (4-6m) 3x3 oyun oynama
( ) Bazılarını uyguladık
( ) Hiç uygulanmadı
( ) Saha ve araç gereç eksikliğinden uygulanmadı
- 17- Hentbol ile ilgili, temel duruş, yer değiştirme, top tutma, top sürme, dururken ve hareketliken paslaşma kaleye atış, kaleci hareketi, 7 mt. atışı gibi becerileri.
( ) Bazılarını uyguladık
( ) Hiç uygulanmadı
( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.
- 18- Hentbole hazırlayıcı oyunlardan;
1- Ortada fare oyunu oynama
2- Belirlenmiş alan içerisinde on sayı oyunu oynama
3- Kule topu oyunu oynama
4- Yakan top oyunu oynama

- Bazılarını uyguladık
- Hiç uygulanmadı
- Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı

19- Futbol ile ilgili temel beceriler edinebilme, top sürme hareketinin yapılması değişik seviyelerde gelen topun kontrol edilmesi, ayağın değişik bölümleriyle topa vurmak gibi becerileri;

- Zaman zaman bazılarını uyguladık
- Hiç uygulanmadı
- Araç ve gereç eksikliğinden uygulanmadı

20- Futbola hazırlayıcı oyunlardan (plastik top)

1- Belirlenmiş alan (5x5 mt) içerisinde eşli olarak topu rakipten gizleme ve kapmaya çalışma

2- Belirlenmiş alanda (5x10 mt) ikiye bir "ortada fare" oyunu oynama

3- Belirlenmiş alanda (5x10 mt) üçe bir şekilde oyun oynama

4- Belirlenmiş alanda (10x15 mt) üçe iki şekilde oyun oynama

5- Belirlenmiş alanda (10x15 mt) iki ayrı grup halinde üçe üç 5 sayı oyunu oynama

- Zaman zaman bazılarını uyguladık
- Hiç uygulanmadı
- Araç gereç eksikliğinden uygulanmadı.

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

Sayın Meslektaşım :

Bu anket, ilköğretim 1.devre öğrencilerinin spora yönelmelerinde sportif amaçlı eğitsel oyunların rolünü araştırmak için uygulanmaktadır.

Araştırmanın amacına ulaşması verilecek cevapların doğru ve samimi olmasına bağlıdır. Anket'e isminizi ve okulun adını yazmanıza gerek yoktur.

Not : 1- Kapalı uçlu soruları cevaplandırmada ( ) kutusuna X işareti kullanınız.

2- Açık uçlu soruları cevaplandırmada kısa ve öz olarak cevaplandırınız.

Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Mustafa ATLI

1- Kaç yıllık öğretmensiniz?

- ( ) 1-3 yıllık   ( ) 4-6 yıllık
( ) 6-10 yıllık   ( ) 10 yıldan fazla

2- Cinsiyetiniz?

- ( ) Erkek   ( ) Bayan

3- Beden eğitimi branş öğretmenimisiniz?

- ( ) Evet   ( ) Hayır

4- Beden eğitimi derslerine branş öğretmenin girmesini istermisiniz?

- ( ) Evet   ( ) Hayır

- 5- Beden eğitimi dersini eğitimin önemli bir parçası olarak görüyorsunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 6- Eğitsel oyunlarla ilgili kurs, seminer gibi toplantılar düzenlenirse katılmak ister misiniz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 7- Kütüphanenizde beden eğitimi ve oyun öğretimi ile ilgili kitap dergi var mı?
( ) Evet ( ) Hayır
- 8- Kütüphanenizde spor branşlarına özgü Basketbol, Voleybol, Hentbol, Futbol ile ilgili kitaplar var mı?
( ) Evet ( ) Hayır
- 9- Beden eğitimi derslerinde başka konular işlemek gibi uygulamalar yapıyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 10- Okulunuzda sportif oyunlarda faaliyet gösteren öğrencilerin derslerdeki başarı oranları diğer öğrencilere nazaran nasıldır?
( ) Çok iyidir ( ) Orta ( ) Başarısız
- 11- Beden eğitimi derslerinde varsa, hasta ve özür lü öğrencilerin derslere ilgisini çekecek her türlü tedbir ve bu öğrencilerin sağlık muayenesi sonucu durumlarının el verdiği ölçüde görev ve faaliyetlere katılmayı sağlıyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır ( ) Ara sıra
- 12- Top atma alıştırmaları yaptırıyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 13- Top fırlatma alıştırmaları yaptırıyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 14- Top yakalama alıştırmaları yaptırıyor musunuz?
( ) Evet ( ) Hayır

- 15- Top zıplatma alıştırmaları yaptırıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 16- Topu vurma alıştırmaları yaptırıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 17- Sağlık toplarıyla çalışmalar yaptırıyormusunuz
( ) Evet ( ) Hayır
- 18- Basit figürlü şarkılı oyunlar uygulatıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 19- Basit figürlü halk oyunları uygulatıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 20- Atlamalarla ilgili taklit ve oyunlar uygulatıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 21- Atma ve fırlatma hareketlerini kapsayan oyun ve yarışmalar uygulatıyormusunuz?
( ) Evet ( ) Hayır
- 22- Spora yönelmede ilköğretim 1.devrede beden eğitimi derslerinde uygulanan sportif amaçlı eğitsel oyunların faydası var mı?
( ) Evet ( ) Hayır
- 23- Mini basketbol ile ilgili temel duruşlar, top tutma, pas verme ve çeşitleri, top sürme, çembere top atma, turnike yapma, çemberden dönen topları yakalayabilme gibi hareketleri;
( ) Zaman zaman uygulandı
( ) Hiç uygulanmadı
( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.
- 24- Basketbol sporuna hazırlayıcı oyunlardan;
1- Belirlenmiş alan içerisinde bire bir top sürerken, topu gizleme ve çelme,
2- Belirlenmiş olan içerisinde iki kişi paslaşarak

top sürerken bir kişinin topu çelmesi

3- Top sürerken, paslaşarak on sayı oyunu oynamak

( ) Bazılarını uygulandı

( ) Hiç uygulanmadı

( ) saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.

25- Voleybol ile ilgili, temel duruşları yapabilme, yer değiştirme, alttan servis atma, manşet paslaşma, servisi manşetle karşılama gibi hareketleri;

( ) Bazılarını uyguladık

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.

26- Voleybola hazırlayıcı oyunlardan;

1- Atılan topu parmak veya manşet pasla geri gönderme,

2- Beşe beş iki grup arasında, belirlenmiş saha içerisinde gerili ip üzerinden topu karşılıklı boşluklara atma ve yere düşürmeden tutma.

3- Küçük alanlarda (4-6 mt) 3x3 oyun oynama.

( ) Bazılarını uyguladık

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Saha ve araç gereç eksikliğinden uygulanmadı.

27- Hentbol ile ilgili, temel duruş, yer değiştirme top tutma, top sürme, dururken ve hareketliken paslaşma kaleye atış, kaleci hareketi, 7 mt atışı gibi becerileri;

( ) Bazılarını uyguladık

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı

28- Hentbole hazırlayıcı oyunlardan;

1- Ortada fare oyunu oynama

2- Belirlenmiş alan içerisinde on sayı oyununu oynama

3- Kule topu oyunu oynama

4- Yakan top oyunu oynama

( ) Bazılarını uyguladık

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Saha ve malzeme eksikliğinden uygulanmadı.

29- Futbol ile ilgili temel beceriler edinebilme, top sürme hareketinin yapılması değişik seviyelerde gelen topun kontrol edilmesi, ayağın değişik bölümleriyle topa vurması gibi becerileri;

( ) Zaman zaman bazıları uygulandı

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Araç gereç eksikliğinden uygulanmadı.

30- Futbola hazırlayıcı oyunlardan; (plastik top)

1- Belirlenmiş alan (5x5) mt) içerisinde eşli olarak Topu rakipten gizleme ve kapmaya çalışma

2- Belirlenmiş alanda (5x10 mt) ikiye bir ortada fare oyunu oynama

3- Belirlenmiş alanda (10x15 mt) üçe bir şekilde oyun oynama

4- Belirlenmiş alanda (10x15 mt) üçe iki şekilde oyun oynama

5- Belirlenmiş alanda (10x15 mt) iki ayrı grup halinde üçe üç 5 sayı oyunu oynama.

( ) Zaman zaman bazılarını uyguladık

( ) Hiç uygulanmadı

( ) Araç gereç eksikliğinden uygulanmadı.

T.C.
MILLİ EĞİTİM BAKANLIĞI
VAN İLİ
MILLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI: Kül.020/ 932.

KONU: Anket Düzenlenmesi

İL MAKAMINA
VAN

İlimizde görev yapan ilkökul öğretmenlerimize, sportif amaçlı eğitsel oyunların uygulanmasının rolünü araştırmak ve bu uygulamanın önemini ortaya koymak için, yüksek lisans konuyla ilgili anket düzenlemek isteyen Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Okutmanı Mustafa ATLI'ya ait 04.01.1991 tarihli dilekçe ve anket formu ekte sunulmuştur.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde adı geçen okutmanın İlimizde görev yapan ilkökul öğretmenlerimizle anket düzenlemesine tasviplerinizi arz ederim.

Ramazan DERSÖN
Milli Eğitim Müdürü

UYGUNDUR

11.1/1991
M.Vedat MÜFTÜOĞLU
Vali Yardımcısı
Vali Vekili

KAYNAKLAR

- 1- AÇIKADA, C., ERGEN, E. Çocuk ve Spor, Bilim ve Teknik, Cilt 18, Sayı 216 s.15 Kasım 1985.
- 2- AÇIKADA, C., ERGEN, E. Çocuk ve Spor, Yetenek Seçimi ve Yönlendirme, Bilim ve Teknik Cilt 18 Sayı 217 s.12 Aralık 1985.
- 3- AÇIKADA, C., ERGEN, E. Çocuk ve Spor, Aşırı Yüklenme ve Sağlık, Bilim ve Teknik Cilt 19 Sayı 218, s.16 Ocak 1985.
- 4- AKGÜN, N. Çocuk ve Spor, Ekzersiz Fizyolojisi, I.C. Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müd.Yay. S.203,205, 212, İzmir, 1989.
- 5- AKYOL, A. Cumhuriyetin Ellinci Yılında Türkiye'de Beden Eğitimi ve Spor, Beden Eğitimi ve Spor Dergisi, Beden Eğitimi Öğretmenler Derneği Yay., Sayı 28-29, s.41, Ankara, 1973.
- 6- ARNOLD, A. Çocuğunuz ve Oyun, Çeviren Rezzan MAHMUTOĞLU s.61, İstanbul, 1979.
- 7- ARSLAN, N. Oyunla Eğitim II., Yargıcioğlu Matbaası, s.9, Ankara, 1989.
- 8- ATLI, M. Beden Eğitimi ve Spor İksiri, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yay., s.1 Van, 1986.
- 9- BAŞARAN, İ.E. Eğitim Psikolojisi II, M.E.B. Öğretmen Okulları Genel Müd., Öğretmeni İş Başında Yetiştirme Bürosu Yay., s.125, Ankara, 1966.
- 10-CHARLES, A.B. Foundadionu Of physical Education and. Sport P.13 Londra, 1983.
- 11-D.P.T. VI. Beş Yıllık Kalkınma Planı Ü.İ.K. Raporu, S.1 Ankara, 1990.
- 12-GOOD J.C. Dictionary of Education Mc Graw Hill. Book Campany, 1973.
- 13-GRAWI H.B.M. A Study Of Johnny and Jimmy, Teachers College, Columbia Üniversitesi Mc Graw. Myrtle, 1939.

- 14- GÜLLEN, E. Le Nouveau Livre der Jeux tome II.
Editions de porme rond P.S.Avigna, 1985.
- 15- GUTTERIDGE, M. "'A Study Of motor Achievements Of
Young Children" Arch Of Psychology, 1939.
- 16- Kalkınma Planlarında Spor, Başbakanlık Gençlik ve
Spor Genel Müd.Yay., s.6, Ankara, 1990.
- 17- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, İlköğretim
Okulları, Lise Dengi Okullar Beden Eğitimi Dersi
Öğretim Programları, s.5,7,8,14, İstanbul, 1988.
- 18- NIENS, J. Fichier, Jeux Sportifs Creation Edition
Tolain Paris.
- 19- ÜZBAYDAR, S. İnsan Davranışının Sınırları ve Spor
Psikolojisi, Serbest Matbaası, Ağustos, 1983.
- 20- ÖZMEN, Ü. Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni, Yılmaz Mat.
s.95,120,121,122,123, Ankara, 1990.
- 21- SEVİM, Y. Hentbol Öğreniyoruz, Gazi Üniversitesi Tıp
Spor Kulübü Yayını, s.43, Ankara, 1990.
- 22- SEYREK, H., SUN, M. Çocuk Oyunları Okul Öncesi
Eğitimde Oyun Dersi El Kitabı, Mey Müzik Eserleri
Yayınları, s.5,16,45,55, İzmir, 1985.
- 23- SEZEN, M. İlkokul Dönemi Çocukların Temel Motorik
Gelişimlerine Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin
Etkisi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üni.
Sağlık Bil.Enst, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
s.77, Ankara, 1989.
- 24- TAMER, K. Beden Eğitimi Oyun Öğretimi, Anadolu Üniv.
Açık Öğ.Fak. Yay., s.3,36, 1987.
- 25- WOLFGANG, H. Geørg Thieme Verlag Stutgart, 1972.

ÖZGEÇMİŞ

1962 yılında Bitlis/Adilcevaz'da dünyaya geldim. İlk, Orta ve Lise tahsilimi Adilcevaz'da tamamladım. 1984 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümünden mezun oldum.

1985 yılında Yüzüncü Yıl Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü okutmanı olarak göreve başladım. 1986 yılında evlendim. 1987 yılında vatani görevimi ifa etmek üzere 8 ay kısa dönem askerlik yaptım. Yüzüncü Yıl Üniversitesinde yayınlanmış, "İlkokullarda Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi" ile "Beden Eğitimi ve Spor" konulu çalışmalarım mevcuttur. Ayrıca İki Nisan Gazetesi'nde çeşitli makalelerim yayınlanmıştır. Yüzüncü Yıl Üniversitesinde Beden Eğitimi ve Spor Okutmanı olarak görevimi sürdürmekteyim.

Mustafa ATLI